

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Analýza zahraničního obchodu České republiky s vybranými zeměmi v letech 2000 - 2012

Analysis of Foreign Trade of the Czech Republic with Selected
Countries within Years 2000 – 2012

Student: Michaela Karolová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Kovářová, Ph.D.

Ostrava 2015

Zadání bakalářské práce

Student: **Michaela Karlová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6210R004 Eurospráva

Téma: **Analýza zahraničního obchodu České republiky s vybranými zeměmi
v letech 2000–2012**
**Analysis of Foreign Trade of the Czech Republic with Selected
Countries within Years 2000–2012**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Vybrané aspekty teorie zahraničního obchodu
3. Pravidla fungování extraunijního a intraunijního obchodu
4. Analýza vzájemné obchodní výměny ČR s vybranými zeměmi
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945–2008)*. Praha: C. H. Beck, 2009. 246 s. ISBN 978-80-7400-128-4.

STEHLÍK, Václav a Ondřej HAMULÁK. *Legal issues of EU internal market: understanding four freedoms*. Olomouc: Palacký university Olomouc, 2013. 248 s. ISBN 978-80-244-3616-6.

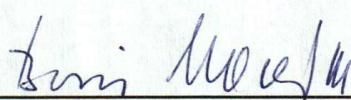
SVATOŠ, Miroslav et al. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2009. 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

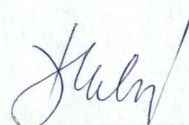
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Kovářová, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení o samostatném vypracování bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a ostatní materiály, z nichž jsem při psaní práce čerpala, řádně cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

V Ostravě dne 29. dubna 2015

.....

Michaela Karolová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala mé vedoucí bakalářské práce paní Ing. Evě Kovářové, Ph.D., která mě při psaní bakalářské práce vedla, za poskytnutou odbornou pomoc, stejně tak i za připomínky a za věnovaný čas potřebný ke konzultaci.

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Vybrané aspekty teorie zahraničního obchodu	6
2.1	Teorie zahraničního obchodu	6
2.2	Význam a vliv zahraničního obchodu	7
2.3	Funkce zahraničního obchodu	8
2.4	Základní směry zahraniční obchodní politiky	9
2.5	Nástroje mezinárodní obchodní politiky	11
2.5.1	Autonomní nástroje	11
2.5.2	Smluvní nástroje.....	13
2.6	Principy mnohostranného obchodního systému	15
3	Pravidla fungování extraunijního a intraunijního obchodu	18
3.1	Obecné definice intraunijního obchodu.....	18
3.2	Obecné definice extraunijního obchodu	21
3.3	Pravidla pro pohyb zboží.....	23
3.3.1	Volný pohyb zboží v intraunijním obchodu.....	23
3.3.2	Pohyb zboží v extraunijním obchodu.....	25
3.4	Celkový objem extra a intraunijního obchodu	26
3.5	Státy nejvýznamněji se podílející na extraunijním obchodu	31
4	Analýza vzájemné obchodní výměny ČR a vybraných zemí.....	36
4.1	Vzájemná obchodní výměna ČR a Německa v letech 2000 – 2012.....	38
4.2	Vzájemná obchodní výměna ČR a Visegradské čtyřky v letech 2000 – 2012.....	41
4.2.1	Maďarsko	44
4.2.2	Polsko	47
4.2.3	Slovensko	49
4.3	Vzájemná obchodní výměna ČR a Ruska v letech 2000 – 2012.....	52
4.4	Shrnutí analýzy zahraničního obchodu České republiky	55
5	Závěr.....	58
	Seznam použité literatury.....	61
	Seznam zkratk	64
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Hlavní podstatou zahraničního obchodu je realizace dovozu a vývozu zboží a služeb mezi domácí ekonomikou a zahraničím. Zahraničně obchodní politika je tvořena jednotlivými koncepcemi, které jsou utvářeny již od 18. století. Význam zahraničního obchodu je stále silnější a můžeme ho spatřovat také ve zjištění, že čím větší bude vzájemná obchodní provázanost dvou a více zemí, tím budou celkové vztahy těchto zemí stabilnější. V zahraničním obchodě také hraje důležitost nejen velikost země, ale i stupeň ekonomické rozvinutosti, který má vliv na zvyšujícím se podílu zahraničního obchodu na obyvatele.

Zahraniční obchod může být ale brán také jako bariéra ekonomického růstu, kdy dovoz ze zahraničí působí negativně na strukturu domácí výroby a snižuje objem produkce vyráběné domácí zemí. Zahraniční obchod také ovlivňuje úroveň dosaženého národního produktu, kde je obecně známo, že export výrobků a služeb úroveň národního důchodu zvyšuje a naopak import výrobků a služeb do země jeho úroveň snižuje. V zahraničním obchodu hraje důležitou roli Světová obchodní organizace, která je jediným mezinárodním orgánem, který se zabývá pravidly globálního obchodu mezi státy. Její hlavní náplní je podpora a fungování mezinárodního obchodu na základě systému daných pravidel, nestranné uspořádání sporů mezi vládami a organizace obchodních jednání.

Z hlediska členských států Evropské unie je v zahraničním obchodu důležité rozlišovat extra a intraunijní obchod, kde intraunijní obchod je součástí jednotného vnitřního trhu Evropské unie a představuje její integrující se jádro. Nejstarší a původní etapou v historii vnitřního trhu EU bylo vytvoření společného trhu, který je vnímán obecně jako určitý stupeň mezistátní makroekonomické integrace na rozhraní celní a hospodářské unie. Celní unie je prostor, kde jsou odstraněny vzájemné překážky obchodu, a také je charakterizován společným celní tarifem vůči třetím zemím. Na začátku osmdesátých let však sílil tlak na zrušení dosavadních překážek volného obchodu, odbourání kontrol na vnitřních hranicích EHS a odstranění zbývajících příčin stagnace trhu Společenství, proto vznikl nový pojem, který měl být zastřešujícím mottem těchto snah, a to jednotný vnitřní trh.

Naopak extraunijní obchod EU je založený na společné obchodní politice, která se týká obchodu s nečlenskými zeměmi. Tato politika je založena na celní unii, která má svůj vnitřní a vnější aspekt, kde jak již bylo řečeno, uvnitř odstraňuje překážky volného obchodu mezi členskými státy a navenek znamená, že obchodní vztahy jednotlivých států vůči

nečlenským zemím musí podléhat jednotnému režimu. Aby celní unie fungovala, musí být dodržována jednotná pravidla, proto také společná obchodní politika, na rozdíl od ostatních společných politik, spadá do výlučné pravomoci EU. Členské státy se tedy vzdaly svých národních kompetencí v obchodní oblasti a přenesly je na úroveň nadnárodní.

Cílem této bakalářské práce je definovat význam zahraničního obchodu, jeho funkce a nástroje, vymežit rozdíl mezi extra a intraunijním obchodem a určit státy EU, které se nejvýznamněji podílejí na extraunijním obchodu EU. Dále pak zhodnotit vzájemnou obchodní výměnu mezi Českou republikou a vybranými zeměmi v letech 2002-2012, s důrazem na rok 2012.

První kapitola bakalářské práce bude obsahovat úvod, další kapitola bude zaměřena na teoretickou část, kde je přiblížena obecná teorie zahraničního obchodu, kapitola dále blíže vymezuje význam a vliv zahraničního obchodu, funkce zahraničního obchodu, základní směry zahraniční obchodní politiky. Předpolední podkapitola bude obsahovat nástroje mezinárodní obchodní politiky, kde rozlišujeme autonomní a smluvní nástroje a nakonec principy mnohostranného obchodního systému.

Třetí kapitola bude obsahovat teoreticko-praktickou část, která se bude zabývat pravidly fungování extra a intraunijního obchodu. Zde bude přiblížena obecná definice extra a intraunijního obchodu, pravidla pro pohyb zboží v extra a intraunijním obchodu, bude zde rozebrán celkový objem extra a intraunijního obchodu Evropské unie a poslední podkapitola přiblíží státy nejvýznamněji se podílející na extraunijním obchodu.

Čtvrtá kapitola bude už pouze praktická a bude zaměřována na analýzu obchodní výměny České republiky a vybraných zemí, je zde nastíněn celkový vývoj zahraničního obchodu České republiky v letech 2000 – 2012. V jednotlivých kapitolách se budeme zabývat konkrétními zeměmi, kterými jsou Německo, země Visegradské čtyřky a Rusko. Bude zde přiblížen obchod mezi ČR a vybranými zeměmi a analýza vzájemné obchodní výměny v letech 2000 – 2012. Dále bude analýza zaměřena i na komoditní strukturu a na důležité položky, které jsou významné z hlediska dovozu i vývozu. Pátá kapitola představuje závěr, který obsahuje shrnutí hlavních výsledků práce a její zakončení.

2 Vybrané aspekty teorie zahraničního obchodu

Plchová (2007) ve své knize poukazuje, že zahraniční obchod je historicky nejstarší a dosud významnou formou vnějších hospodářských vztahů. Hospodářský rozvoj se v jednotlivých zemích podstatně prohloubil v celém období po 2. světové válce a zároveň jeho vývoj v posledních desetiletích patří k nejdynamičtějším prvkům vývoje světové ekonomiky. V současné době patří zahraniční obchod k rozhodujícím faktorům, které výrazně ovlivňují ekonomický růst jednotlivých ekonomik i ekonomiky světové.

2.1 Teorie zahraničního obchodu

Podle Fojtíkové (2009) podstatou zahraničního obchodu je realizace dovozu a vývozu zboží a služeb mezi domácí ekonomikou a zahraničím. Teoretický základ zahraničně obchodní politiky tvoří jednotlivé teorie zahraničního obchodu, které začaly být utvářeny již od 18. století. Na základě teoretických přístupů k mezinárodnímu obchodu byly vytvořeny v zásadě dvě základní koncepce mezinárodní obchodní politiky – liberální a protekcionistická, v závislosti na cílech a používaných nástrojích, které zastánci teoretických přístupů k zahraničnímu obchodu prosazovali.

Svatoš (2009) tvrdí, že prvním ekonomem a zároveň filosofem, který úlohu zahraničního obchodu definoval, byl Adam Smith. Ve svém díle „Bohatství národů“ se zaměřuje na to, že bohatství národa je součtem jednotlivých individuálních bohatství, kde vysvětluje růst bohatství národa v závislosti na růstu jednotlivých individuálních bohatství. Bohatství jednotlivce roste především jeho vlastním úsilím, prací a v dnešní době i investováním, pokud je tedy jeho cílem zisk, přispívá tím k bohatství celého národa.

Adam Smith přišel s **teorií absolutní výhody**, kde podle něj tato teorie přidává individuálním zemím na významu. Uvádí, že tajemství blahobytu spočívá v zaměření výroby na ty výrobky, pro které má konkrétní země nejlepší předpoklady. Formuluje tyto závěry v době, kdy Anglie byla „dílnou světa“, tvrdí, že Anglie bude profitovat na zisku z obchodu, jestliže dokáže nakupovat zboží v cizině za cenu levnější, než jsou výrobní náklady v samotné Anglii. Adam Smith je díky svým názorům považován za jednu z nejvýznamnějších osobností, nejen ekonomických, ale i filosofických dějin světa.

Dále Svatoš (2009) představuje také druhého ekonoma, kterým byl David Ricardo, ten se zabýval **teorií relativních výhod**, vyplývajících z mezinárodního obchodu. Ricardo

ukazuje, že i vývoz v pásmu absolutních ztrát má relativní výhody. Dokazuje, že vývoz těchto výrobků může být ekonomický výhodný, i přesto, že se vyváží se ztrátou. Umožňuje totiž vývozní zemi za získanou cenu dovoz jiného výrobku, který je pro zemi nezbytný a jeho pořizovací cena v této zemi by byla několikanásobně vyšší, než relativní ztráta z exportu. V tomto případě pojem ekonomická vyspělost znamená, že země nakládá s výrobky, jejichž hodnota na národním trhu je nižší než na světovém trhu, tudíž je konkurenčně schopná na světovém obchodu.

Posledním ekonomem, který dále rozšířil teorii Davida Richarda o **teorii reciproční poptávky a mezinárodního směnného poměru** byl John Stuart Mill. Tito tři autoři, díky svým vizím a teoriím obecně přispěli k tomu, že zahraniční obchod zaujal samostatné postavení v rámci široké makroekonomické teorie. Od této doby se zahraniční obchod a ekonomické teorie s ním spojené výrazně rozvinuly a na jejich utváření se podílela řada významných ekonomů.

Svatoš (2009) popisuje, že v průběhu 20. století navazovala na Ricardovu teorii komparativních výhod moderní teorie komparativní výhody, která se nazývá **dynamická teorie komparativní výhody**. Formulovali ji představitelé neoklasické školy Eli Heckscher a Bertil Ohlin, později byly jejich myšlenky doplněny Paulem Samuelsonem. Tento přístup nadále potvrzuje, že hybnou silou mezinárodního obchodu jsou rozdíly komparativních nákladů, vysvětluje, které výrobní faktory tyto rozdíly způsobují. Na jejich přístupu založený model předpokládá, že produkční funkce je u každého statku ve všech zemích stejná. Stejně výrobní faktory se pouze kombinují v různých poměrech. Postupně se objevují nové teorie, které zahrnují větší počet zbožových komodit, větší počet výrobních faktorů a menší počet zjednodušujících předpokladů (Svatoš, 2009).

2.2 Význam a vliv zahraničního obchodu

Podle Svatoše (2009) můžeme pro hodnocení zahraničního obchodu v ekonomice každé země využívat několik hledisek, a to:

- efektivnost,
- proporcionalitu,
- demonstrativní efekt.

Efektivnost vyjadřujeme jako snahu soustředit se v exportní politice na ty výrobky, kde země dosahuje maximálních úspor společenské práce. Na tyto produkty se potom soustřeďuje výzkum, vývoj, propagační úsilí a další. Když budeme mít ekonomiku menší a otevřenější, tím více se budeme soustředit na důraznější zvýšení a udržení schopnosti konkurence.

Proporcionalita je představována v zemích, které mají komplexní surovinovou základnu a jsou schopné pokrýt potřeby vlastní domácí průmyslové produkce. Existuje ale jen pár zemí na světě, které mají dostatečně velký domácí trh a průmyslovou základnu schopnou soběstačného vývoje bez výrazného zapojení zahraničního obchodu.

Demonstrativní efekt spočívá v tvrzení, že vývozní program každé země představuje určitou vizitku ekonomiky dané země. Naopak dovoz do země může znamenat nejen způsob řešení problému proporcionality, jako je získání užitečných hodnot, které ekonomice scházejí a zároveň zajištění zrychlení ekonomického rozvoje dovážející země, ale také je cílem transfery světových trendů, bezpečnost práce, nové tendence v balení, náhrada energetických a využívání netradičních zdrojů a podobně.

Význam zahraničního obchodu lze spatřovat také ve zjištění, že čím větší je vzájemná provázanost dvou a více zemí, tím jsou celkové vztahy těchto zemí stabilnější. Proto označujeme vnější ekonomické vztahy jako formu, která silně podporuje mírovou spolupráci a snižuje riziko konfliktnosti. Zahraniční obchod nám může přispívat k růstu vzdělanosti, kde obyvatelé zemí, které se orientují na vývoz, jsou nuceni k intenzivnímu studiu technických novinek, forem zahraniční spolupráce, jazyků i národních kulturních zvyků.

Podle Svatoše (2009) je vliv jednotlivých tří uvedených faktorů na ekonomiku různý, čím je země větší a čím více má obyvatel, tím její míra závislosti ekonomiky na zahraničním obchodě bude menší. Tento způsob kvantifikace závislosti je různý a nejčastěji ho vyjadřujeme poměrem objemu zahraničního obchodu vůči HDP.

2.3 Funkce zahraničního obchodu

Fojtíková (2009) porovnává jednotlivé skupiny vybraných zemí a tvrdí, že při zvyšování podílu zahraničního obchodu na obyvatele hraje důležitou roli nejen velikost země, ale i stupeň ekonomické rozvinutosti.

I bez ohledu na to, jakými zdroji daná země disponuje a v jaké míře realizuje obchod se třetími zeměmi, můžeme vysledovat i určité obecně platné funkce, které zahraniční obchod plní, jsou to funkce:

- transformační,
- transmisní,
- růstová.

První funkcí je funkce **transformační**, která spočívá v utváření ekonomické rovnováhy, kdy zahraniční obchod mění strukturu domácí produkce. Například dovozem určitých produktů ze zahraničí je možno překonat limity země dané jak přírodními podmínkami, které mohou být omezovány nedostatečnou surovinovou základnou, nevhodnými klimatickými podmínkami nebo omezeným prostorem, tak i ekonomickými podmínkami, které mohou spočívat ve struktuře a objemu pracovní síly, v investicích do vědy a výzkumu nebo v úrovni používaných technologií.

Dále se jedná o funkci **transmisní**, kterou můžeme považovat za vyšší typ transformační funkce zahraničního obchodu. Jak uvádí Cihelková (2003) podstata transmisní funkce spočívá v přenosu toků informací, poznatků, kritérií a stimulů rozhodování a chování ekonomických celků.

Poslední funkcí je funkce **růstová**, tuto funkci dáváme do souvislosti s vytvářením specializačního profilu země, a to zejména u ekonomik, které jsou relativně malé a jejich struktura domácí ekonomiky je výrazně ovlivněna exportní výkonností a konkurenceschopností výrobků této země na zahraničních trzích.

Na druhou stranu, zahraniční obchod může být také chápán jako **bariéra ekonomického růstu**. Dovoz ze zahraničí může působit negativně na strukturu domácí výroby a tím snižovat objem produkce vyráběné v domácí zemi. Rovněž zahraniční obchod ovlivňuje úroveň dosaženého národního produktu, u kterého obecně platí, že export výrobků a služeb úroveň národního důchodu zvyšuje a naopak import výrobků a služeb do země jeho úroveň snižuje (Fojtíková, 2009).

2.4 Základní směry zahraniční obchodní politiky

Podle Štěrbové (2013) se proces historického vývoje obchodní politiky vymežil na dva základní směry obchodní politiky – liberalismus a protekcionismus. Fojtíková (2009) tvrdí, že

spory mezi těmito dvěma typy v zahraničně obchodních vztazích trvají více než 200 let. Prvním typem je liberalismus, jehož zastánci prosazují volný obchod, tato politika je doprovázena takovými opatřeními jako je snižování celních bariér a odstraňování všech forem netarifních opatření, která by mohla znemožňovat volný obchod. Druhým typem je protekcionismus, jehož stoupenci se snaží o prosazení obchodních bariér vůči zahraniční konkurenci. Podle vývoje obchodní politiky můžeme dokázat, že doposud žádná z těchto dvou typů obchodní politiky se nikdy nevyskytovala ve své čisté podobě, ale vždy se jednalo pouze o jejich kombinaci s tím, že jedna z nich v daném okamžiku převažovala. Proto zdá se, země v zahraničně obchodních vztazích přikláněla spíše k liberálním, nebo naopak k ochranářským praktikám, bylo určujícím kritériem celková ekonomická a politická situace ve světě, a zároveň ekonomická úroveň těchto zemí (Fojtíková, 2009).

Liberalismus je spojen s odstraňováním překážek obchodu, v tomto směru obchodní politiky se otevírají sektory vnitřního trhu zahraniční konkurenci a odstraňuje se proexportní, přímá i nepřímá podpora státu, cílem tohoto směru je dosažení volné zahraničně obchodní výměny bez zásahů státu. Tento přístup se v ekonomice projevuje jak pozitivně, tak i negativně, záleží na ekonomických a sociálních parametrech v zemi. Obecně se tento přístup neprojevuje příliš pozitivně, dochází ke zvýšení konkurence na domácím trhu, což způsobuje zánik malých a středních podniků, které nejsou schopny konkurovat levnějšímu zboží ze zahraničí, dále v zemi dochází ke snížení mezd, ke zvýšení nezaměstnanosti a k vyšší zranitelnosti ekonomiky spojené s rostoucí závislostí na dovozech. Výhodou však může být, že dochází k možnosti vyšší realizace komparativních výhod ze zahraničněobchodní směny, k nižším spotřebitelským cenám a do jisté míry dochází k eliminaci inflace a stabilitě cen (Štěrbová, 2013).

Cílem **protekcionismu** je snaha ochránit domácí výrobce před zahraniční konkurencí, jedná se o intervenční opatření udělována státem, jako jsou například importní omezení nebo opatření zaměřená na podporu určitého vývozu. Obecně protekcionismus vyjadřuje veškeré zásahy státu, které provádí za účelem ochrany domácích odvětví před dovozy ze třetích zemí. Podle teoretické koncepce protekcionismu, která byla zformulována v 19. století americkým ekonomem Henrym Careym a německým ekonomem Friedrichem Listem se může země zapojit do svobodného mezinárodního obchodu teprve tehdy, když bude její průmysl natolik rozvinutý, že jeho zboží v průměru obstojí v konkurenci se zahraničním zbožím.

Dokud jsou tyto průmyslové odvětví teprve v počáteční fázi rozvoje, je potřeba tato odvětví chránit před zahraniční konkurencí vysokými dovozními cly, které jsou označovány jako výchovná cla. Sami autoři však předpokládali, že tato opatření pro ochranu domácího trhu by měla být pouze dočasná. Avšak neadekvátní růst cel a jiných poplatků zabraňuje podnikání, dochází k porušování zákonů a spotřebitel musí zaplatit vyšší cenu za výrobek, která zahrnuje kromě jeho hodnoty i clo, které je na daný výrobek uvaleno (Fojtíková, 2009).

Extrémním případem protekcionismu podle Štěrbové (2013) je **autarkie**, kde dochází k úplnému uzavření domácího trhu vůči dovozu a ke znemožnění vývozu. Při tomto typu protekcionismu stát nevyužívá komparativních výhod, které má v porovnání s ostatními zeměmi a často vede ke konzervaci chudoby, zastaralým technologiím, k nelegálnímu obchodu a k nárůstům výrobních nákladů, tento typ protekcionismu je v demokratických státech vyloučen. V tomto typu politiky podle Fojtíkové (2009) se předpokládá silný vliv státu na ekonomiku a státy se snaží dosáhnout soběstačnosti a nezávislosti na ostatních zemích.

Novým trendem z forem protekcionismu je **lokalizace trhu**, kde se jedná o ochranu a podporu výroby pro domácí trh. V této formě se jedná o omezování exportu, za účelem ochrany domácích zdrojů před jejich neúměrným čerpáním, zajištění obyvatelstvu zdroje obživy z domácí výroby a snížení závislosti na dovozu (Štěrbová, 2013).

2.5 Nástroje mezinárodní obchodní politiky

Z pohledu Fojtíkové (2009) můžeme rozdělit opatření obchodní politiky do dvou skupin, na autonomní nástroj a smluvní nástroje, kde autonomní nástroje jsou historicky starší, avšak jejich význam klesá zejména v důsledku rozvoje mezinárodního obchodu. Na druhou stranu smluvní nástroje nabývají na významu, ať jsou ve formě bilaterální nebo multilaterální.

2.5.1 Autonomní nástroje

Autonomní nástroje obchodní politiky představují jednostranná, autonomní opatření, která byla přijata za účelem ochránit domácí výrobce před vnějším prostředím. Stát se snaží pomocí autonomních nástrojů omezit dovoz konkurenceschopnějšího zahraničního zboží nebo podpořit vývoz zboží tuzemských výrobců. Z důvodu jejich poklesu na významu dochází k postupnému omezování využívání autonomních nástrojů obchodní politiky. Obecně můžeme rozdělit autonomní nástroje do dvou kategorií:

- tarifní nástroje,
- netarifní nástroje.

Z pohledu Štěrbové (2013) za **tarifní opatření** můžeme považovat cla, která splňují podmínku systematické aplikace, což znamená, že jejich sazby jsou vyhlášeny předem na určité předem stanovené období právním předpisem státu. Clo je peněžitá částka, kterou stát vybírá v souvislosti s dovozem či vývozem zboží, konkrétně při přechodu celních hranic. Prostřednictvím cla, může stát přímo ovlivňovat cenu dováženého a vyváženého zboží, dopady těchto změn stát dále koriguje netarifními nástroji. Cla jsou nejtransparentnějším obchodně-politickým nástrojem, jejich výši můžeme jednoduše vypočítat na základě předem stanovené metodiky a předem daných koeficientů.

Štěrbová (2013) tvrdí, že cla můžeme dělit z různých hledisek, například **podle směru**, kterým zboží přechází hranice a dělíme ho na cla vývozní, dovozní a tranzitní. Další hledisko je **podle účelu**, kde jej dělíme na cla fiskální a protekcionistická, clo fiskální je spojeno s cílem získat příjem do státního rozpočtu, za to clo protekcionistické neboli ochranné má za cíl vyrovnat nižší konkurenceschopnosti domácích výrobců, za pomoci zvýšení ceny dováženého produktu.

Další členění máme **podle cíle**, kterého by mělo být za pomoci protekcionistického cla dosaženo, v tomto případě rozlišujeme cla prohibitivní, skleníková a výchovná, preferenční a diferenční. Čtvrté hledisko je **podle způsobu výpočtů**, kde rozlišujeme cla valorická, která se vypočítávají za pomoci procentní sazby z hodnoty zboží, specifická, ta se vyměřují pevnou částkou za fyzickou jednotku zboží, smíšená, která jsou založena na porovnání cla vypočítaného podle hodnoty a specifického cla, kombinovaná, která tvoří kombinaci valorického a specifického cla a poslední cla vypočítána na jiném základě.

Poslední hledisko je **podle vztahu** k obchodnímu partnerovi, rozeznávají se cla kompenzační, uvalována na dovoz ze země, odvetná, u kterých je záměrně udělována vysoká celní sazba jako odvěta za obchodněpolitická opatření partnerů a týkají se veškerého dovozu z konkrétního státu a poslední cla negociační, kde se nejedná o celní sazby, které jsou obsaženy v celním sazebníku a které by reálně existovaly.

Dále Štěrbová (2013) charakterizuje **netarifní překážky** obchodu a tvrdí, že jsou používány v obchodních politikách států jako nástroje protekcionismu, za účelem podpory rozvoje domácí ekonomiky nebo také pro ochranu před nekalými obchodními praktikami

zahraničních subjektů. Netarifní překážkou je každé opatření (kromě cel), které může jakýmkoliv způsobem ovlivnit obchod.

Štěrbová (2013) také popisuje seznam netarifních opatření, který je velmi obsáhlý, podle klasifikace Konference OSN o obchodu a vývoji (UNCTAD) byla identifikována jako netarifní opatření v 7 skupinách, často se jedná o opatření, u kterých vazby na obchod a jeho regulaci nejsou na první pohled zřejmé, je to například **paratarifní opatření**, kde se jedná o celní přírážky, dodatečné daně a přírážky, vnitřní daně apod. Další **opatření ke kontrole cen**, mezi tato opatření řadíme administrativní stanovení cen, dobrovolné limity vývozních cen, různé přírážky a odvody z cen, antidumpingová opatření a jiné.

Třetím využívaným opatřením je **finanční opatření**, do kterého řadíme požadavky placení předem, souběžně existující rozdílné směnné kurzy, restrikce na alokaci deviz, apod. Čtvrtým opatřením jsou **automatická licenční opatření**, která zahrnují automatické licence a monitorování dovozu. Pátým opatřením jsou **kvantitativní opatření**, která patří mezi nejvíce využívaná opatření a zároveň se jedná o velmi obsáhlou skupinu opatření zacílených na kontrolu dovozu, jedná se například o kvóty, neautomatické licence dovozu, zákazy dovozu, omezení vývozu. Předposledním opatřením jsou **monopolistická opatření**, mezi která patří stanovení jediné dovozní organizace nebo povinné využití národních služeb, například se jedná o pojištění a dopravu.

Poslední opatření je **technické opatření**, které rovněž patří mezi nejvíce využívané opatření a kde se jedná o technickou regulaci, inspekci před naloděním, speciální celní formality, požadavky na nezávadnost potravin a na zachování zdraví zvířat a rostlin.

2.5.2 Smluvní nástroje

Podle Fojtíkové (2009) smluvní nástroje obchodní politiky používáme k regulaci obchodu mezi dvěma nebo více zeměmi, smluvními stranami. Nejstarší, základní historickou formou smluvních nástrojů se stala **mezinárodní smlouva**, která zajišťuje kulturní komunikaci mezi národy, jež spolu vzájemně obchodují. Hlavní subjekt, který tyto smlouvy sjednává je stát, ten mezinárodní smlouvy člení různorodě, ale zpravidla rozlišuje tyto:

- podle počtu zúčastněných stran, tyto smlouvy mohou být dvoustranné nebo mnohostranné,
- podle možností omezení přístupu k nim, u těchto smluv rozlišujeme smlouvy otevřené, pootevřené nebo uzavřené,

- podle předmětu úpravy, jsou to smlouvy, které se zabývají obchodní spoluprací, ochranou práv duševního vlastnictví, vytváření mezinárodních organizací, celní problematikou apod.

V dnešní době mezinárodní obchodní smlouva představuje oficiální dohodu, která je uzavřena mezi státy za účelem ustanovení vzájemných práv, reguluje podmínky obchodu a umožňuje orientovat se v obchodních záležitostech na území signatářů. Tyto smlouvy mohou nabývat mnoho podob, jsou to například **mezistátní úmluvy**, které pokrývají širokou škálu činností od průmyslové kooperace, až po smlouvy o ochraně investic. Krátkodobější a konkrétnější formou mohou být **obchodní dohody**, které navazují na obchodní smlouvy a jsou zaměřeny na obchod s určitou komoditou. Zvláštním typem obchodních dohod jsou **mezinárodní surovinové dohody**, které se vztahují na určité zemědělské komodity nebo suroviny. Další formou smluvních nástrojů jsou **platební dohody**, předmětem této dohody je způsob vzájemného vyrovnání pohledávek a závazků, které vyplývají z hospodářských vztahů jednotlivých zemí (Fojtíková, 2009).

Dále Fojtíková (2009) tvrdí, že se můžeme v obsahu mnohostranných, ale i dvoustranných smluv a dohod setkat a jednotlivými typy obchodních režimů, kde jsou zpravidla uváděny tyto hlavní režimy:

- režim nejvyšších výhod,
- národní režim,
- reciproční režim,
- preferenční režim.

Prvním režimem je **režim nejvyšších výhod**, který zajišťuje rovné nakládání s veškerým cizím zbožím, osobami i kapitálem bez jakýchkoliv rozdílů. Podstata tohoto režimu nespočívá v zajištění konkrétní výměny zboží, ale ve vytvoření nejvhodnějších podmínek pro její realizaci.

Druhým režimem je **národní režim**, jenž nám zrovnoprávňuje postavení cizích subjektů s domácími subjekty na trhu dané země. Další režim je **reciproční režim**, ten znamená, že zboží ze dvou států mají stejné výhody. Posledním režimem je **režim preferenční**, tento typ režimu se uplatňuje v oblasti obchodních vztahů u států, které jsou si navzájem blízké politicky i ekonomicky, odráží se u nich skutečnost, že subjektům druhého státu jsou přiznávány výhody, které subjektům jiných států přiznány nejsou.

Společným znakem všech smluvních nástrojů je, že umožňují realizovat obchod za podmínek, na nichž se zúčastněné země vzájemně dohodnou, což je výhodné jak pro malé, tak pro velké země, až na to, že ekonomicky silnější subjekt pořád zaujímá při vyjednávání obchodních podmínek hlavní roli (Fojtíková, 2009).

2.6 Principy mnohostranného obchodního systému

Mnohostranný obchodní systém je považován za rámec světových obchodních politik členů Světové obchodní organizace (WTO). Světová obchodní organizace je jedním mezinárodním orgánem zabývajícím se pravidly globálního obchodu mezi státy, hlavní náplní WTO je podpora fungování mezinárodního obchodu na základě systému daných pravidel, nestranné uspořádání sporů mezi vládami a organizace obchodních jednání. Hlavním jádrem systému je zhruba 60 dohod WTO, které jsou tvořeny právním základem mezinárodního obchodu a obchodní politiky (Informační centrum OSN v Praze, 2015).

Podle Štěrbové (2013) se mnohostranný obchodní systém opírá o pět základních principů, které jsou aplikovány na všechny pravidla, závazky státu a všechna ujednání. Těmito principy jsou:

- nediskriminace,
- volný obchod a jeho postupná liberalizace,
- předvídatelnost,
- spravedlivá hospodářská soutěž,
- podpora rozvoje a ekonomických reforem.

Nediskriminace

Prvním principem je nediskriminace, ten se opírá o nepodmíněnou aplikaci doložky nejvyšších výhod a národního zacházení. **Doložka nejvyšších výhod** je zásadou, kde se smluvní strany dohodnou, že se na ně budou automaticky vztahovat veškeré výhody, které druhá smluvní strana poskytla nebo v budoucnu poskytne kterékoliv třetí straně. Například, jestliže je některému z partnerů poskytnuta jakákoliv obchodní výhoda, musí být poskytnuta i ostatním členům Světové obchodní organizace (WTO). Tato zásada je velmi důležitá a je obsahem úvodních článků dohod, které se řídí tři hlavní oblasti mnohostranného obchodního systému – obchod se zbožím, obchod se službami a obchodní aspekty práv k duševnímu

vlastnictví. Z doložky nejvyšších výhod mohou být povoleny i některé výjimky (Štěrbová, 2013).

Národní zacházení je zásadou, kde každý stát musí, poskytnou stejné podmínky „zacházení“ domácím i dovezenému zboží, službám, domácím i zahraničním subjektům a právům k duševnímu vlastnictví. Národní zacházení se uplatňuje teprve tehdy, kdy zahraniční zboží, služba nebo subjekt vstoupí na domácí území, proto se za jeho porušení nepovažuje například uvalení cla.

Volný obchod a jeho postupná liberalizace

Druhým principem je volný obchod a jeho postupná liberalizace, což znamená snižování překážek obchodu, které jsou zásadním principem jednání o snižování překážek obchodu. Zpočátku existence mnohostranného obchodního systému se jednalo o postupné snižování celních tarifů na průmyslové zboží, před cca třiceti lety byla jednání rozšířena o netarifní překážky obchodu a postupně o nové oblasti zahrnující obchod se zemědělským zbožím, službami a práv k duševnímu vlastnictví.

Předvídatelnost

Dalším principem je předvídatelnost, která je zajišťována prostřednictvím nepřekročitelných závazků a prostřednictvím transparentnosti obchodních politik členů WTO. **Nepřekročitelné závazky** neboli zavázané celní sazby pro zboží a stupeň otevřenosti trhu pro služby znamenají příslib státu, že nezvýší obchodní bariéru, např. především že nezvýší celní sazbu, nesníží nebo nezavede dovozní kvótu, neuzavře trh pro dovoz služeb. Takovýto příslib umožňuje podnikatelské sféře kvalifikovaně rozhodnout o obchodních a investičních strategiích, neboť vytváří stabilní prostředí. U zemědělského zboží je předvídatelnost vyšší, neboť všechny tarify všech účastníků mnohostranného obchodního systému jsou závazné.

Transparentnost obchodních politik napomáhá k získání jistoty podnikatelů o zahraničním trhu. Transparentnost je zajišťována v mnohostranném obchodním systému jednak povinností členů WTO zveřejnit pro ostatní členy každé přijaté obchodněpolitické opatření nebo opatření s obchodními dopady včetně legislativních norem souvisejících s obchodem a také pravidelnými prověrkami obchodních politik všech členů WTO (Štěrbová, 2013).

Otevřená, spravedlivá a nenarušovaná soutěž

Předposledním principem je otevřená, spravedlivá a nenarušovaná soutěž, která je založena na vytvoření spravedlivých podmínek obchodu při současném povolení protekcionistických opatření. Například nediskriminační principy, které obsahují doložky nejvyšších výhod a národního zacházení zajišťují spravedlivé podmínky obchodu, které však mohou být narušeny nekalými praktikami, jako jsou dumpingové ceny a subvence. Tento systém proto umožňuje obranu proti takovýmto praktikám, jako jsou antidumpingová a vyrovnávací cla.

Podpora rozvoje a ekonomických reforem

Posledním principem je podpora rozvoje a ekonomických reforem, která odráží snahu o zajištění vzájemných výhod pro všechny účastníky systému. Jde tedy o pomoc rozvojovým zemím zavádět pravidla mnohostranného systému, zapojit se intenzivněji do světového obchodu a získávat z něho prospěch jako vyspělé země. Obtížnost zajištění vzájemných výhod z liberalizace obchodu vyplývá z rozdílných ekonomických úrovní účastnických zemí a z nedostatečných institucionálních a technických kapacit rozvojových zemí, kterých jsou ve WTO více než tři čtvrtiny. Proto je rozdílné zacházení pro rozvojové země, kde jsou povoleny delší implementační lhůty, liberalizační závazky a menší otevření trhů, technická pomoc, apod. (Štěrbová, 2013).

3 Pravidla fungování extraunijního a intraunijního obchodu

Při posuzování role Evropské unie na světovém obchodu Cihelková (2003) poukazuje na to, že musíme rozlišovat vnitřní obchod EU a zároveň vnější obchod EU, který se týká obchodu se třetími, neboli nečlenskými zeměmi. V rámci intraunijního obchodu se obchod realizuje v souladu s principy a pravidly vnitřního trhu EU. Jde tedy jen o vývoz a dovoz uvnitř EU bez vnitřních hranic. Naopak v obchodu se třetími zeměmi, obchod realizujeme v rámci společné obchodní politiky a také na základě pravomocí Evropské unie uzavírat dohody různého typu. Pokud bychom chtěli určit pozici EU ve světovém obchodu, musíme vzít v úvahu důležité ukazatele, kterými jsou exportní a importní výkonnost vůči třetím zemím a otevřenost a konkurenceschopnost trhu.

3.1 Obecné definice intraunijního obchodu

Při zkoumání zahraničního obchodu EU musíme rozlišovat dva typy, prvním je intraunijní obchod a druhým extraunijní obchod. Podle Šiškové a kol. (2012) intraunijní obchod je součástí jednotného vnitřního trhu, který představuje integrující se jádro EU a je založen na realizaci čtyř základních svobod, kterými jsou volný pohyb zboží, volný pohyb osob, volný pohyb služeb a volný pohyb kapitálu.

V historii EU nejstarší a původní etapou bylo vytvoření **společného trhu**. Pojem společný trh je obecně vnímán v teorii i v praxi jako určitý stupeň mezistátní makroekonomické integrace na rozhraní mezi celní a hospodářskou unií. Celní unií rozumíme prostor, který je vytvořený na základě mezinárodní smlouvy, ve kterém jsou odstraněny vzájemné překážky obchodu, a také je charakterizován společným celním tarifem vůči třetím zemím. Je zde přítomen jak prvek vnitřní, který představuje odstranění překážek volného pohybu zboží mezi zúčastněnými státy, tak je zde i prvek vnější, který naopak představuje společný celní tarif uplatňovaný vůči nečlenským státům.

Pokud by scházel prvek vnější, jednalo by se o zónu volného obchodu, kdy dotčené státy mezi sebou odstraňují překážky obchodu, avšak tyto překážky volného pohybu zboží vůči nečlenským státům si upravuje každý stát samostatně a nezávisle na ostatních. Uvedené vlastnosti zóny volného obchodu mají své významné důsledky a odlišnosti od celní unie.

Co se týče společného trhu v rámci nadnárodních entit, je nutno uvést, že první zřizovací smlouva, Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO),

poukazuje na společný trh jako jeden ze tří určujících znaků a základních kamenů, na nichž bylo Společenství založeno. Pařížská smlouva z roku 1952 vymezila společný trh tak, že skutečnosti, které jsou s tímto prostorem neslučitelné, jsou zejména (Šišková a kol., 2012):

- dovozní nebo vývozní cla,
- kvantitativní omezení vývozu a dovozu,
- státní subvence nebo podpory,
- zvláštní poplatky,
- rozdělení trhu.

Smlouva ESUO rovněž zakázala další opatření, která nejsou slučitelná se společným trhem, jako například zákaz zneužití dominantního postavení. V roce 1958 v rámci Římských smluv vstoupila v platnost smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS). Z časového hlediska měl společný trh EHS vznikat postupně, avšak v praxi se podařilo vytvořit celní unii dříve, než bylo předpokládáno a Společenství dosáhlo stavu, který vyžadovaly zřizovací smlouvy, skoro ve všech oblastech, kromě zemědělství. Společný trh v roce 1968 zahrnoval:

- celní unii, včetně volného pohybu zboží mezi členskými státy, společného celního sazebníku a společné obchodní politiky vůči třetím státům,
- volný pohyb pracovníků,
- volný pohyb služeb,
- volný pohyb kapitálu.

Můžeme tedy říct, že pojem společný trh je historicky starší a méně integrovaným nežli jednotný vnitřní trh. Pro existenci a fungování Společenství měl společný trh velký význam. Na konci šedesátých let byl vnímán jako významný úspěch, avšak od začátku osmdesátých let byl již označován jako stagnující a soustavně kritizován za malou propojenost národních trhů členských států. Bylo tomu tak proto, že společný trh nezajistil v rámci čtyř základních svobod odstranění všech překážek. Například zboží nebylo proclíváno a nebylo omezováno do množství, přesto neproudilo volně, protože mělo splňovat i další požadavky – technické, sanitární, bezpečnostní, atd. Tedy volný pohyb nebyl ve skutečnosti zcela volný.

Na začátku osmdesátých let sílil tlak na zrušení dosavadních překážek volného obchodu, odbourání kontrol na vnitřních hranicích EHS a odstranění zbývajících příčin stagnace trhu Společenství. Vznikl nový pojem, který měl být zastřešujícím mottem těchto snah – **jednotný vnitřní trh** (JVT). Záměr vytvořit jednotný vnitřní trh byl vtělen do tzv. Bílé knihy, kterou zveřejnila Evropská komise (EK) 14. 6. 1985 a která byla schválena na zasedání Evropské rady v Miláně 29. 6. 1985. Tento analytický dokument EK konkretizoval stávající překážky a stanovil 279 opatření, nutných pro jejich odstranění. Bílá kniha z roku 1985 rozčlenila překážky do tří druhů (Šišková a kol., 2012):

1. Odstranění materiálních neboli věcných překážek, především kontrol na vnitřních hranicích.
2. Odstranění technických překážek, především předpisů upravujících technické parametry výrobků a existujících certifikačních, inspekčních a kontrolních procedur k ověřování technických parametrů zboží.
3. Odstranění daňových překážek, které spočívají v nepřímých daních.

Základem pro modifikaci primárního práva v podobě přijetí Jednotného evropského aktu (JEA) se stala Bílá kniha, která byla podepsána v roce 1986. JEA stanovil časový horizont, který měl nápomoci k uskutečnění jednotného vnitřního trhu, který měl být zaveden do roku 1993. Jednotný vnitřní trh znamená nejen propojení a sloučení národních trhu členských států do jednoho prostoru bez vnitřních hranic se sjednoceným režimem, ale také fungování určitých zásad, kterými jsou zákaz diskriminace z důvodu státní příslušnosti, minimální harmonizace a vzájemné uznávání národních úprav.

Ačkoliv dovršení JVT shledávala již Maastrichtská smlouva v roce 1992, jeho určité slabiny, jež se objevily v plynulém fungování, odhalila až zpráva Maria Montiho s názvem *New strategy for Single Market*, která byla přijatá téměř 20 let poté v roce 2010. K tomu aby se tyto přetrvávající se obtíže, které jsou spojené s ochranářskými tendencemi členských států, překonaly, má posloužit dokument Evropské komise z roku 2011 s názvem *Single Market Act*, který obsahuje jak návrhy ke zlepšení, tak i termíny jejich uskutečnění (Šišková a kol., 2012).

V této souvislosti, podle Stehlíka, Hamul'aka a Petra (2011) můžeme poukázat i na to, že v 80. letech snaha prohloubit sjednocení Evropy se projevila v uzavření **Schengenské dohody**. Pět členských států, konkrétně Německo, Francie a Benelux se rozhodli, že mezi

sebou odstraní pravidelné hraniční kontroly pro projíždějící osobní vozidla a technických předpisů spojených s volným pohybem zboží. Rozhodli se tak pro vytvoření oblasti nerušeného volného pohybu zboží a osob.

Tato Schengenská dohoda byla v roce 1990 doplněna o druhou Schengenskou úmluvu a uskutečněna byla v roce 1995, ta přinesla úplné zrušení hraničních kontrol mezi členskými státy a také společná pravidla v oblasti víz a policejní a justiční spolupráce. Všechny členské státy se však na Schengenském systému plně neúčastní, jsou to Velká Británie a Irsko a naopak některé nečlenské státy se na Schengenu účastní a jsou to Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Norsko a Island. Tyto dohody a jejich následná unijní úprava významně přispívá k formování prostoru bez vnitřních hranic a dotýkají se i volného pohybu osob bez ekonomického statusu (Stehlík, Hamul'ak a Petr, 2011).

3.2 Obecné definice extraunijního obchodu

Podle Rozehnalové a Týče (2006) je jednou z původních společných politik Evropského hospodářského společenství (EHS) společná obchodní politika, která se týká extraunijního obchodu, tedy obchodu s nečlenskými zeměmi. Důležité jsou principy, na nichž politika spočívá a také cíl této politiky, kterým je harmonický rozvoj světového obchodu, především v oblasti postupného odstraňování překážek v mezinárodním obchodu.

Společná obchodní politika (SOP) je založena na celní unii a má svůj vnitřní a vnější aspekt, kde uvnitř znamená odstranění překážek pohybu zboží, případně služeb mezi členskými státy a navenek pak znamená jednotnou celní politiku vůči třetím zemím, kde obchodní vztahy jednotlivých států vůči nečlenským zemím musí podléhat jednotnému režimu. I přesto, že některé části členských států jsou z celní unie odstraněny, jako například Grónsko, francouzské zámořské departmenty, španělská území v Africe a německý ostrov Helgoland, tak některé nečlenské státy do ní naopak spadají, jako například Monako a San Marino, které jsou spjaté s Francií a Itálií a jejich celní a měnovou unií. Do celní unie také nespádají státy ESVO, kterými jsou Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Norsko a Island.

Aby celní unie fungovala, tak se předpokládá, že všechny členské státy budou dodržovat jednotná pravidla, proto také společná obchodní politika, na rozdíl od ostatních společných politik, spadá do výlučné pravomoci EU. V celní unii převládají nařízení a rozhodnutí, zatímco směrnice se v této oblasti vyskytují zcela výjimečně, a to jen v tom

případě, že členské státy nemohou postupovat podle daných rozhodnutí a nařízení. Jednotlivé zásady, na nichž celní unie spočívá:

- úpravy celních sazeb (dovozních a vývozních),
- uzavírání celních a obchodních opatření,
- sjednocování liberalizačních opatření,
- vývozní politika,
- obchodní ochranná opatření.

Společná obchodní politika se vývojem rozšiřuje, ale její věcné vymezení není stabilní. Z důvodu vyvíjení nových technik mezinárodního obchodu a vznikem nových problémů se musí v rámci politiky tyto problémy řešit. V oblasti společné obchodní politiky jsou však uvedeny dvě základní zásady, kterou je zásady jednotnosti a zásada asimilace.

První zásadou je **zásada jednotnosti**, která je projevem pro jednotná pravidla vnějšího obchodu Evropské unie. Celní unie může plně fungovat jen tehdy, podléhají-li vnější obchodní vztahy členských států jednotnému režimu. Jednotný celní sazebník EU byl vytvořen a přijat již v roce 1987, ale i nadále přetrvávala kvantitativní omezení, která se týkala především dovozu, uplatňována jednotlivými členskými státy. Proto dovozci ze třetích zemí se snažili obcházet omezující opatření jednotlivých členských států tím, že vyváželi do jiných členských států s mírnějším režimem, kde potom zboží putovalo v rámci intraunijního obchodu do země určení, tak byly jejich kvóty obcházeny (Rozehnalová a Týč, 2006).

Druhou zásadou je **zásada asimilace**, která se týká režimu zboží dovezeného ze třetího státu. EU zakládají volný intrakomunitární pohyb tohoto zboží za předpokladu, že bylo zboží při dovozu řádně procleno a clo bylo zapláceno, poté se na něho vztahují všechna pravidla volného pohybu zboží (Rozehnalová a Týč, 2006).

Působení SOP vysvětluje Fojtíková a kol. (2014) ve své knize a popisuje, že bylo právně zakotveno ve Smlouvě o EU z roku 1993, kde byla vymezena společná obchodní politika pod hlavou IX, čl. 131-134. SOP byla uvedena také v Amsterodamské smlouvě z roku 1999 v hlavě IX, čl. 131-134 a procedurální otázky SOP byly upřesněny ve Smlouvě z Nice z roku 2003 ve čl. 133. Tyto smlouvy přinesly především zvýšení počtu oblastí, o kterých mohla Rada EU rozhodovat na základě kvalifikované většiny hlasů. Díky Lisabonské smlouvě z roku 2009 a společně s jejími dvěma částmi, kterými jsou Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU, se stala SOP součástí vnější činnosti Unie a musí být prováděna

podle zásad a cílů, ke kterým patří demokracie, právní řád, univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a svobod, úcta k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty OSN a mezinárodního práva. Na základě těchto zásad chce Unie rozvíjet vztahy a budovat partnerství se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi a ve snaze dosáhnout stanovených společenských cílů provádět společné politiky a činnosti.

Na závěr můžeme říct, že členské státy se vzdaly svých národních kompetencí v obchodní oblasti a přenesly je na úroveň nadnárodní. Při jednání se třetími zeměmi Unie vystupuje jako jeden samostatný subjekt, avšak to neznamená, že se členské státy k projednávání těchto obchodních otázek nemohou vyjadřovat. Jednotný postoj k otázkám obchodní politiky by se měl vnímat pozitivně, neboť cílem je zajistit ideální podmínky pro unijní výrobky, aby přispěly ke zvýšení konkurenceschopnosti ve světě a pomohly k vytvoření více pracovních míst pro občany Unie (Fojtíková a kol., 2014).

3.3 Pravidla pro pohyb zboží

Svoboda (2010) uvádí, že obchod se zbožím je nepochybným základem a převažujícím elementem obchodu vůbec. Dále Tichá (2007) poukazuje na to, že pravidla pro pohyb zboží jsou rozdílná jak na vnitřním trhu EU, tak na vnějším trhu EU. Uvnitř trhu se jedná o volný pohyb, kterého se účastní členské země EU a je založen na čtyřech základních svobodách, které v EU platí, těmi jsou volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.

Naopak v rámci vnějšího trhu EU se obchod se třetími zeměmi zakládá na společné obchodní politice, která je jednou z hlavních pilířů, na niž jsou postaveny obchodní vztahy EU se světem. Cílem této politiky je otevření světových trhu pomocí zrušení omezení v mezinárodním obchodu, snižování celních bariér a prosazování vícestranných obchodních pravidel (Tichá, 2007).

3.3.1 Volný pohyb zboží v intraunijním obchodu

Podle Stehlíka a Hamul'aka (2013) je volný pohyb zboží klíčovou svobodou vnitřního trhu EU. Pohyb zboží mezi členskými státy může být narušován přímo státy svými opatřeními, nebo také další subjekty, na které stát převedl pravomoc regulovat soukromoprávní vztahy, zejména soukromoprávní subjekty, které na vnitřním trhu obchodují. Zatímco činnost státu je zajištěna zákazem zavádění tarifních a netarifních překážek volného obchodu zboží, tak na překážky vytvořené soukromými subjekty mohou dopadat unijní

pravidla na ochranu hospodářské soutěže. Tuto problematiku lze strukturovat následovně (Stehlík a Hamul'ak, 2013):

- regulace činnosti států:
  - zákaz tarifních překážek (zákaz cel, zákaz dávek s obdobným účinkem jako cla, zákaz diskriminačního a ochranářského zdanění),
  - zákaz netarifních překážek (zákaz množstevních a kvantitativních omezení pro dovoz a vývoz, zákaz opatření s rovnocenným účinkem jako množstevní omezení),
- regulace činnosti podniků:
  - zákaz kartelů,
  - zákaz zneužití dominantního postavení.

Šišková a kol. (2012) uvádí, že zákaz ukládání cel a dávek s obdobným účinkem tvoří samotné jádro celní unie a jednotného vnitřního trhu. Zvyšování stávajících cel nebo zavádění cel nových na veškeré zboží mezi členskými státy, je od samotného začátku evropské integrace absolutně zakázáno, bez možnosti jakýchkoli výjimek. Absolutní zákaz se projevuje ze tří hledisek, první hledisko je temporální, kde je nemožnost do budoucna ukládat cla, druhým hlediskem je hledisko věcné, kde jsou všechna cla ukládána přímo nebo nepřímo a poslední hledisko je teritoriální, kde jde nejen o ukládání cel mezi členské státy, ale i mezi dalšími územními jednotkami a regiony.

Pro vytvoření a integraci společného a pak i jednotného vnitřního trhu jsou klíčová i ustanovení, která zakazují stanovování kvót na dovoz a vývoz zboží mezi členskými zeměmi, a také dalších opatření s obdobným účinkem jako kvantitativní omezení. Za kvantitativní omezení neboli kvóty můžeme považovat jakákoliv opatření, která omezují vývoz a dovoz zboží, co se týče jeho množství nebo hodnoty.

Volný pohyb zboží mezi členskými státy jsou způsobilé stejně účinně omezit nejen cla, kvóty a opatření s obdobným účinkem, ale také daně, které jsou ukládány uvnitř členských států. Smlouva o fungování Evropské unie stanovuje, že členské státy nesmí podrobit přímo nebo nepřímo výrobky z jiných členských států jakémukoliv vyššímu vnitrostátnímu zdanění, než jakému jsou podrobeny podobné domácí výrobky (Šišková a kol., 2012)

3.3.2 Pohyb zboží v extraunijním obchodu

Podle Svobody (2010) se vůči třetím zemím uplatňuje společná celní politika, která se opírá o dva základní právní dokumenty. Prvním je **modernizovaný celní kodex**, který obsahuje jednotná harmonizovaná pravidla celního řízení a **společný celní sazebník (SCS)** s pravidly k jeho aplikaci. Podle Cihelkové (2003) byl první SCS přijat v roce 1968 jako autonomní opatření Evropského hospodářského společenství a má dvojí význam:

- zajišťuje jednotnou aplikaci SOP,
- je základem pro statistické informace mezinárodního obchodu.

Dále Svoboda uvádí (2010), že společný celní sazebník si dává za cíl stanovit jednotně cla tak, aby produkty, které jsou dováženy ze třetích zemí, nemohly narušovat volný pohyb zboží či hospodářskou soutěž. Principem volného pohybu zboží se tedy vylučuje, aby členskými státy bylo dovoleno jednostranně ukládat opatření s účinkem rovnocenným clům z dovozu třetích zemí. SCS se aplikuje na zboží, které je dováženo ze třetích zemí na území celní unie EU a od roku 1993 je aplikován i na zemědělské výrobky.

Společný celní sazebník obsahuje dva skladebné prvky, prvním prvkem je kombinovaná nomenklatura a druhým prvkem jsou celní sazby.

Cílem prvního prvku, který se nazývá **kombinovaná nomenklatura**, je sjednotit nomenklatury celního sazebníku a zahraničně obchodních statistik, předepsaných za účelem dovozních deklarací o dováženém zboží, proto je také nazývána jako kombinovaná. Druhým prvkem jsou tedy **celní sazby**, stanovení výše těchto cel je ve výlučné pravomoci EU, na návrh Komise o nich rozhoduje kvalifikovanou většinou Rada. Cla jsou stanovena jako autonomní nebo jako smluvní. Smluvní cla se aplikují na zboží, které pochází ze států, s nimiž EU uzavřela smlouvu obsahující doložku nejvyšších celních výhod. Autonomní cla se aplikují buď v případě neexistence smluvního cla, nebo jestliže je smluvní clo vyšší než clo autonomní.

Od SCS existují odchylky oběma směry, i přesto, že je neměnným dokumentem. Zvýšení cla je tedy považováno za formu ochranného opatření státu, snížení bývá buď z důvodu pomoci rozvojovým či preferovaným zemím, anebo z důvodu potřeby dovozu určitého zboží do EU. Ke snížení dochází v těchto případech:

- **úplná výluka SCS**, je důsledkem nahrazení úplnou, odlišnou smluvní celní úpravou. Ve výjimečných případech tato výluka nevylučuje použití celních kvót,
- **komoditní výluky SCS**, mají snižovat v omezeném rozsahu celní sazby jen u určitého zboží, jako je například textil, maso, automobily, nikoliv všeho zboží z určité země. Neznamenají však kvantitativní omezení, protože nebrání v dovozu zboží, pokud je kvóta překročena, jen vrací zboží pod režim celní sazby podle SCS. Podle způsobů omezení je dělíme na:
  - *celní kvóty*, jsou dočasné bez ohledu na množství zboží a jsou spravovány jen na úrovni EU nebo rozděleny podle podílu mezi členskými státy,
  - *celní suspenze*, ta omezuje aplikaci snížené daně na určité množství bez ohledu na dobu, po kterou bude zboží dováženo.

Všeobecný systém preferencí je asi nejdůležitějším příkladem uceleného systému komoditních výluk, který je určen pro 176 rozvojových zemí. Bývá vydáván Radou jednou za čtyři roky ve formě opatření a má formu nerekipročních celních preferencí a kvót. Bere v potaz jak hospodářské podmínky, čímž můžou být situace dané země i situace EU, tak i nehospodářské situace, kterými může být účast na boji proti drogám a zavádění ekologických programů (Svoboda, 2010).

3.4 Celkový objem extra a intraunijního obchodu

V podkapitole se budeme zabývat celkovým objemem exportu a importu EU na vnitřních trzích unie i jeho podílem na vnějším obchodu. V tabulce 3.1 můžeme vidět export a import vybraných členských států v **intraunijním obchodu EU** a jejich obchodní bilanci za rok 2012. Obchod se zbožím mezi členskými státy v oblasti exportu za rok 2012 dosáhl 2 841 miliard EUR, což bylo asi o dvě třetiny vyšší než objem exportu z EU 28 do nečlenských zemí a dosáhl kladné obchodní bilance ve výši 71,4 mld. EUR.

Když se zaměříme na jednotlivé členské státy v oblasti vnitřního trhu EU, tak nejvyššího exportu dosahuje Německo, které má export v hodnotě 622,7 mld. EUR a import 573,1 mld. EUR. Druhým největším exportérem ze členských zemí je Nizozemí, u kterého export tvoří částku 386,4 mld. EUR a import 207,6 mld. EUR, a zároveň má nejvyšší obchodní bilanci ve výši 178,8 mld. EUR. Třetím nejvíce se podílejícím na exportu je

Francie, která má export v hodnotě 260,9 mld. EUR a import 352 mld. EUR. Belgie se řadí na čtvrté místo v oblasti exportu, kde export dosahuje částky 243,1 mld. EUR a import částky 230,9 mld. EUR. Dalšími státy významně se podílejícími na intraunijním obchodu jsou například Itálie, Španělsko, Spojené království i Polsko. Export České republiky dosahuje částky 99,4 mld. EUR a import 83 mld. EUR, a zároveň má kladnou obchodní bilanci ve výši 16,4 mld. EUR, tím se ČR řadí na deváté místo v intraunijním obchodu.

Naopak mezi nejméně podílející se země na intraunijním obchodu je Kypr, který z členských zemí má nejmenší hodnotu na exportu a to částku 0,8 mld. EUR i na importu 3,9 mld. EUR. Druhým nejmenším exportérem je Malta s hodnotou exportu 1,3 mld. EUR a importu 4 mld. EUR. Třetím je Chorvatsko s částkou na exportu 5,6 a na importu 10,1. Dalšími země s nízkým podílem na zahraničním obchodu jsou například Lotyšsko, Estonsko, Bulharsko, Řecko. Celou tabulku se všemi členskými zeměmi EU a jejich celkový objem na exportu a importu zboží uvnitř unie můžeme nalézt v příloze č. 1.

Tabulka 3.1 – Celkový objem exportu a importu zboží uvnitř Unie v roce 2012 (mld. EUR)

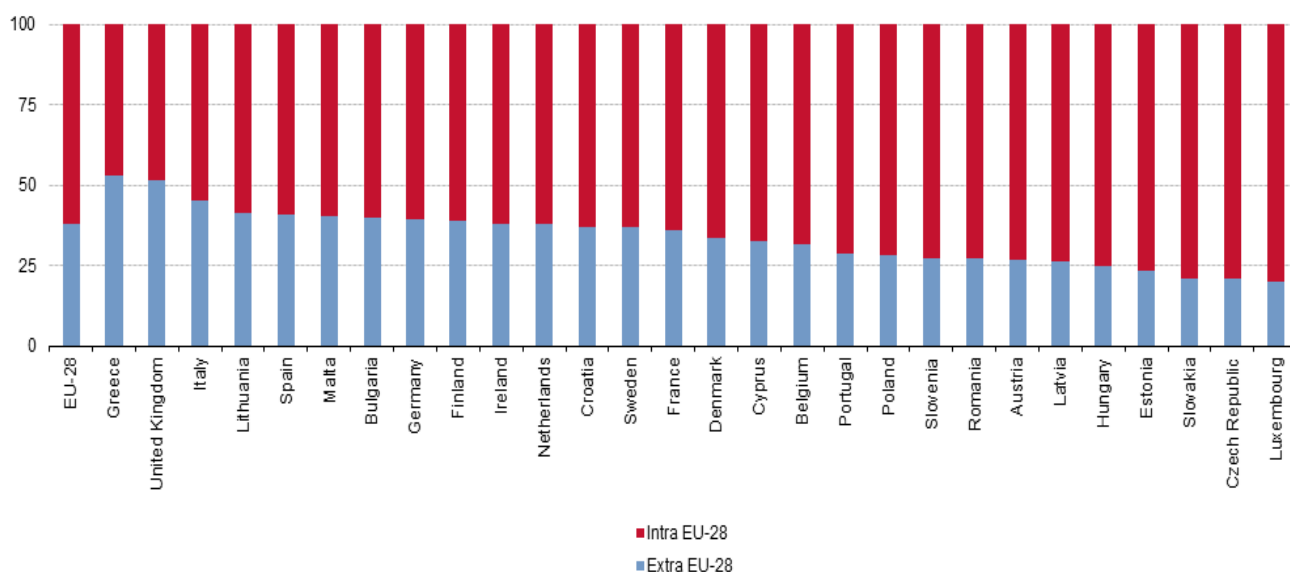
Země	Export	Import	Obchodní bilance
EU 28	2 841,5	2770,1	71,4
Česká republika	99,4	83	16,4
Německo	622,7	573,1	49,6
Francie	260,9	352,0	-91,1
Kypr	0,8	3,9	-3,1
Malta	1,3	4,0	-2,7
Maďarsko	62,4	52,4	10
Nizozemí	386,4	207,6	178,8
Polsko	110,0	104,9	5,0
Slovensko	52,8	44,4	8,4
Spojené království	185,0	257,5	-72,5

Zdroj: Eurostat, 2014

Z grafu 3.1 můžeme vidět, že je vnitřní obchod EU pro členské země velice významný, protože je u většiny členských zemí obchod se zbožím uvnitř EU vyšší než obchod s třetími zeměmi, tedy s výjimkou Řecka a Spojeného království. Podíly na celkovém obchodu se zbožím uvnitř EU a mimo EU se značně liší v jednotlivých členských státech a do jisté míry odráží určité historické vztahy a zeměpisnou polohu. Nejvyšší podíl intraunijního obchodu má Lucembursko, Česká republika a Slovensko, kde byl podíl obchodu uvnitř EU téměř 80 %, což se výrazně lišilo od podílu Spojeného království, které pokleslo v roce 2013 na 48,3 % a dále Řecka u kterého bylo zaznamenáno 47 %.

Graf 3.1 – Objem extra a intraunijního obchodu členských zemí v roce 2013

Zdroj: Eurostat, 2014

V tabulce č. 3.2 můžeme vidět celkový objem exportu a importu **extraunijního obchodu** EU v roce 2012. Podle tabulky tedy můžeme potvrdit, že EU byla v roce 2012 největším světovým dovozcem i vývozcem, hned za ní následovala USA, která měla sice v importu větší podíl, ale kvůli nižšímu exportu se jí celkový objem zahraničního obchodu snížil, třetí byla Čína, která byla v celkovém objemu zahraničního obchodu těsně za USA. Celkový obchod EU v roce 2012 dosáhl objemu 3 481 400 milionů EUR.

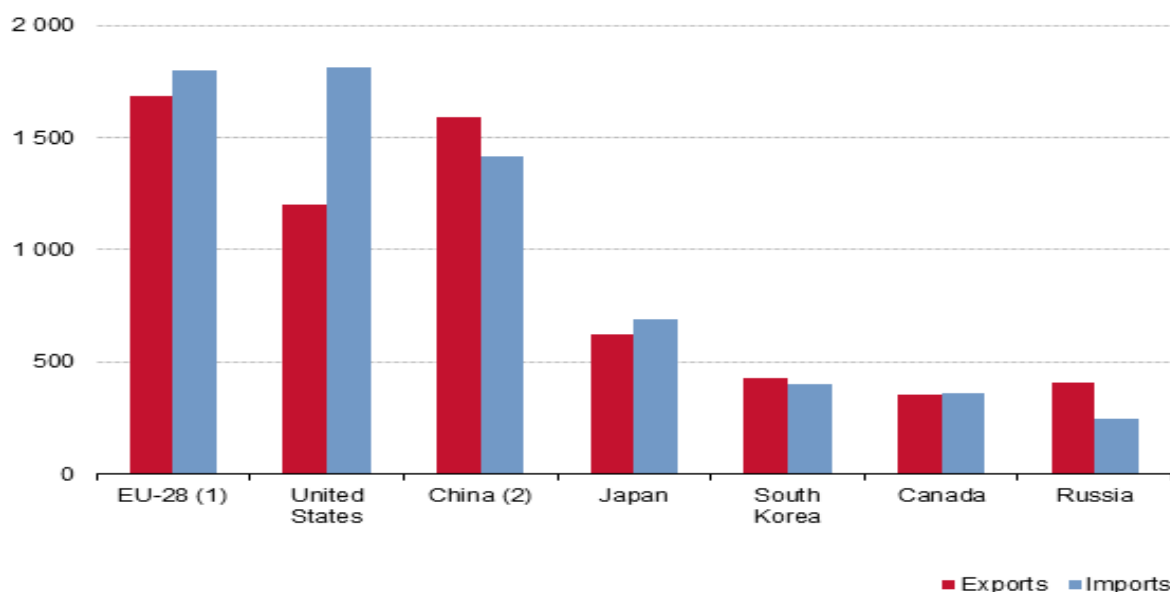
Tabulka č. 3.2 – Objem celkového exportu a importu EU na celkovém světovém trhu v roce 2012 (mld. EUR)

Země	Dovoz	Vývoz	Celkem
EU28	1798,3	1683,1	3481,4
USA	1817,8	1203,1	3020,9
Čína	1415,3	1594,6	3009,9
Japonsko	689,5	621,6	1311,1
Jižní Korea	404,4	426,4	830,8
Kanada	369,6	354	723,6
Rusko	261,1	411,9	673,0

Zdroj: Evropský parlament, 2015

V grafu č. 3.2 můžeme vidět, že Evropská unie oproti Rusku, Kanadě a Jižní Koreji má dvakrát větší zahraniční obchod. USA má sice o něco vyšší import než EU, ale v exportu výrazně dominuje, těsně za ní je Čína. Z celkového hlediska největším světovým vývozcem je Evropská unie, za ní následuje Čína, USA, poté Japonsko, Jižní Korea, Rusko a Kanada. V oblasti importu je tedy na prvním místě USA, hned na druhém místě je Evropská unie, za ní následuje Čína, Japonsko, Jižní Korea, Kanada a Rusko.

Graf č. 3.2 – Objem celkového exportu a importu na světovém trhu v roce 2012 (mld. EUR)

Zdroj: Eurostat, 2014

Vývoz zboží z EU se v roce 2012 zvýšil. V následující tabulce 3.3 můžeme vidět, že nejvíce se vyváželo v roce 2012 z EU do USA, kde podíl vývozu činil 16,5 %, druhým největším partnerem ohledně vývozu z EU bylo Švýcarsko, kde vývoz zboží činil 10 %, a třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem ve vývozu z EU byla Čína, kde objem vývozu byl 8,5 %.

Tabulka č. 3.3 – Export EU do vybraných zemí v roce 2012 (%)

Země	Export z EU (%)
USA	16,5 %
Švýcarsko	10 %
Čína	8,5 %
Rusko	7 %
Turecko	4,5 %
Japonsko	3 %
Norsko	3 %
Zbytek světa	47,5 %

Zdroj: Evropský parlament, 2015

V tabulce 3.4 můžeme vidět naopak hlavní země, které nejvíce dovážely do EU. V roce 2012 se zvýšil dovoz do EU, kde největším dodavatelem zboží do EU v roce 2012 byla Čína, která se na dovozu podílela 16,5 %, druhým největším dodavatelem se stalo Rusko, které se podílelo na dovozu do EU 12,5 % a třetím nejvýznamnějším dodavatelem do EU bylo USA, které se v oblasti dovozu do EU činil 11,5 %.

Tabulka č. 3.4 – Import vybraných zemí do EU v roce 2012 (%)

Země	Import do EU (%)
Čína	16,5 %
Rusko	12,5 %
USA	11,5 %
Švýcarsko	5,5 %
Norsko	5,5 %
Japonsko	3,5 %
Turecko	3 %
Zbytek světa	42 %

Zdroj: Evropský parlament, 2015

3.5 Státy nejvýznamněji se podílející na extraunijním obchodu

V kapitole se seznámíme se státy EU, které se nejvýznamněji podílejí na extraunijním obchodu. Podle tabulky č. 3.5 můžeme vidět státy, které se nejvíce podílí na extraunijním obchodu. Nejdůležitější postavení má Německo, které se podílí 27,1 % na vývozu zboží do nečlenských zemí a zhruba 18,8 % na dovozu. Druhým největším obchodníkem se třetími zeměmi je Spojené království, které se podílí na vývozu do nečlenských zemí 13,3 % a na dovozu se podílí 14 %. Třetí nejvýznamnější je Itálie, ta se podílí na vývozu 10,4 %, ale v dovozu je až za Francií s podílem 9,5 %. Tedy čtvrtým nejvíce se podílejícím státem na extraunijním obchodu je Francie, která se na vývozu podílí 10,2 % a naopak na dovozu 9,8 %. Tyto čtyři státy jsou jedinými členskými státy EU, které se podílí na vývozu dvouciferným číslem.

Mezi významné státy extraunijního obchodu patří i Nizozemí, které se sice na exportu podílí jen 7,1 %, ale v oblasti importu se řadí jako druhý největší dovozce s podílem 14,2 %, a to díky tomu, že značné množství zboží se dostává do EU přes nejvýznamnější přístav Rotterdam, které je druhým největším městem v Nizozemí. Největší přebytek obchodní bilance, byl zaznamenán u Německa, kde se jednalo o 154 mld. EUR, druhý největší přebytek mělo Irsko, které se činilo 22,5 mld. EUR, a třetím byla Itálie, která zaznamenala 20 mld. EUR. Česká republika se zařadila s podílem 1,3 % a celkovou částkou 23 mld. EUR a na importu 1,5 % a celkovou částkou 25,3 mld. EUR, obchodní bilance však byla záporná a dosahovala hodnoty -2,2 mld. EUR. Celou tabulku se všemi zeměmi EU a jejich podílem na extraunijním obchodu můžeme vidět v příloze č. 2.

Tabulka č. 3.5 – Extraunijní obchod členských zemí v roce 2013 (mld. EUR)

Země	Export		Import		Obchodní balance
	mld. EUR	Export (%)	mld. EUR	Import (%)	
EU 28	1737,0	100,0	1682,4	100,0	54,6
Česká republika	23,0	1,3	25,3	1,5	-2,2
Německo	470,5	27,1	316,5	18,8	154,0
Francie	177,6	10,2	165,3	9,8	12,3
Chorvatsko	3,6	0,2	5,5	0,3	-1,9
Itálie	180,5	10,4	160,6	9,5	20,0
Kypr	0,6	0,0	1,4	0,1	-0,8
Maďarsko	18,0	1,0	21,3	1,3	-3,3
Nizozemí	123,1	7,1	238,3	14,2	-115,2
Polsko	38,4	2,2	48,5	2,9	-10,2
Slovensko	11,0	0,6	15,8	0,9	-4,8
Spojené království	230,2	13,3	236,1	14,0	-5,9

Zdroj: Eurostat, 2014

Německo

Německo má nejvýznamnější postavení ze zemí Evropské unie, jak v intraunijním obchodu, tak v extraunijním obchodu. Export Německa celkově v roce 2012 dosáhl hodnoty 1097,3 mld. EUR a import představoval 909 mld. EUR včetně intraunijního obchodu. Oproti předchozímu roku 2011 v oblasti exportu meziročně vzrostlo o 3,4 % a v oblasti importu meziročně vzrostlo o 0,7 %. Když se podíváme na obchod se třetími zeměmi, můžeme potvrdit opět dominantní postavení Německa oproti ostatním členským zemím. Německo se podílelo v roce 2012 na vývozu do třetích zemí 471,7 mld. EUR a na dovozu do třetích zemí se podílelo 332,1 mld. EUR.

Největší vývoz do nečlenských zemí Německo realizuje do USA, jak můžeme vidět v tabulce č. 3.6, kde v roce 2012 celková částka na exportu představovala 86,5 mld. EUR, dovoz do Německa z USA je až na druhém místě a to s částkou 50,6 mld. EUR. Druhý největší vývoz má Německo do Číny, kde realizuje částku 66,6 mld. EUR a v dovozu do Německa je Čína na prvním místě, která se podílí částkou 77,3 mld. EUR. Třetí největší vývoz je do Švýcarska, kde je export Německa 48,8 mld. EUR a import je 37,7 mld. EUR a na čtvrtém místě v oblasti exportu Německá je Rusko, kde je hodnota exportu 38 mld. EUR a importu 42,5 mld. EUR (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013).

Tabulka č. 3.6 – Zahraniční obchod Německa se třetími zeměmi v roce 2011 a 2012 (mld. EUR)

Země	Export		Import	
	2011	2012	2011	2012
Čína	64,4	66,6	79,5	77,3
USA	73,8	86,5	48,5	50,6
Švýcarsko	47,9	48,8	37,0	37,7
Rusko	34,4	38,0	40,9	42,5

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013, vlastní zpracování

Velká Británie

Velká Británie (VB) se v oblasti extra a intraunijního obchodu představila jako druhá nejlepší v Evropské unii, její celkový vývoz zboží a služeb v roce 2011 dosáhl hodnoty 664,75 mld. EUR a meziročně tak stoupl o 20 %, naopak dovoz zboží a služeb byl o něco vyšší a dosáhl hodnoty 702,67 mld. EUR a meziročně vzrostl o 21 %.

V tabulce č. 3.7 můžeme vidět, že největší export i import VB realizuje do USA, kde v roce 2011 v oblasti exportu představovala částku 43,46 mld. EUR a v oblasti importu 34,36, kdy byla těsně před Čínou. Druhý největší vývoz realizuje VB do Číny, kde celková částka činí 9,67 mld. EUR a dovoz z Číny představuje 34,02 mld. EUR. Velká Británie dále vyváží a dováží zboží z Indie, Švýcarska, Kanady a Ruska, kde je hodnota exportu a importu velice podobná a příliš se od sebe neliší (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013).

Tabulka č. 3.7 – Zahraniční obchod Velké Británie se třetími zeměmi v roce 2010 a 2011 (v mld. EUR)

Země	Export		Import	
	2010	2011	2010	2011
USA	42,34	43,46	35,05	34,36
Čína	8,00	9,67	31,75	34,02
Indie	4,35	6,30	6,25	6,79
Švýcarsko	5,57	6,03	9,62	8,94
Kanada	4,72	5,65	7,51	7,14
Rusko	3,69	5,28	5,88	8,67

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013, vlastní zpracování

Itálie

Itálie v extraunijním obchodu patří mezi tři největší vývozce. Celkově zahraniční obchod v roce 2012 v oblasti exportu představoval částku 389,72 mld. EUR a v oblasti

importu 378,75 mld. EUR, který oproti roku 2011 klesl a tak v roce 2012 vznikl přebytek obchodní bilance v hodnotě 10,96 mld. EUR.

V tabulce č. 3.8 můžeme vidět, že v oblasti obchodu se třetími zeměmi Itálie nejvíce obchodovala s USA, kde export činil 26,65 mld. EUR a import byl 12,66 mld. EUR. Itálie obchoduje i se Švýcarskem, kde export představuje částku 22,87 mld. EUR a import 11,01 mld. EUR. Dalšími významnými obchodními partnery jsou Turecko, Rusko a Čína, kde má Rusko a Čína významnou část na importu a činí se částkou 18,33 mld. EUR Rusko a 24,69 mld. EUR Čína (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013).

Tabulka č. 3.8 – Zahraniční obchod Itálie se třetími zeměmi v roce 2011 a 2012 (mld. EUR)

Země	Export		Import	
	2011	2012	2011	2012
USA	22,83	26,65	13,02	12,66
Švýcarsko	20,64	22,87	11,29	11,01
Turecko	9,63	10,61	5,97	5,25
Rusko	9,30	9,99	16,90	18,33
Čína	9,99	9,00	29,57	24,69

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013, vlastní zpracování

Francie

Francie v oblasti extraunijního obchodu je ze zemí EU na čtvrtém místě. Celkově její export ze země v roce 2012 dosahoval 441,65 mld. EUR a import dosahoval 508,81 mld. EUR. Vývoz do třetích zemí byl v roce 2012 pro Francii významný, kdy meziroční růst dosáhl 8,1 %, oproti vývozu do zemí EU, kde se vývoz razantně zpomalil. Celkový objem exportu do třetích zemí z Francie v roce 2012 byl 177,28 mld. EUR a celkový objem importu byl 219,98 mld. EUR.

V tabulce č. 3.9 můžeme vidět import a export do jednotlivých nečlenských zemí za rok 2011 a 2012. Jako nejvýznamnější export z Francie byl zaznamenán do USA, kde se výše exportu pohybovala okolo 26,51 mld. EUR, import byl o něco vyšší a dosahoval částky 33,03 mld. EUR. Druhý nejvyšší export byl do Číny, který dosahoval 15,06 mld. EUR, na rozdíl od importu, který byl 41,54 mld. EUR a jako nejvyšší dovoz do Francie. Další země bylo například Rusko, země Afriky, blízkého a středního východu (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013).

Tabulka č. 3.9 – Zahraniční obchod Francie se třetími zeměmi v roce 2011 a 2012 (mld. EUR)

Země	Export		Import	
	2011	2012	2011	2012
Rusko	7,45	9,12	13,95	12,03
USA	23,37	26,51	29,31	33,03
Čína	13,45	15,06	41,27	41,54
Afrika	28,18	28,19	26,84	28,84
Blízký a střední východ	14,43	13,61	11,60	10,95

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013, vlastní zpracování

Česká republika se do extraunijního obchodu příliš nezapojuje, významnější pro ČR je obchod uvnitř Unie. Když se však podíváme na tabulku č. 3.10, můžeme vidět, že ČR v oblasti exportu nejvíce vyváží do Ruska a v roce 2012 její celkový objem exportu činil 118,03 mil. Kč, v roce 2013 se snížil na 116,19 mil. Kč. Hodnota importu byla o něco vyšší a dosahovala v roce 2012 částky 154,9 mil. Kč a v roce 2013 se opět snížila a dosahovala částky 152,11 mil. Kč.

Nejvýznamnější dovoz do ČR realizuje Čína, ta se podílela v roce 2012 na importu částkou 306,52 mil. Kč a v roce 2013 byla o něco nižší a dosahovala částky 303,40 mil. Kč. Export do Číny se pohybuje v nízkých hodnotách, které v roce 2012 činily 32,71 mil. Kč a v roce 2013 dosahovaly hodnoty 37,59 mil. Kč. Z hlediska zemí mimo EU tvořil v roce 2013 import do ČR 968,35 mil. Kč a export z ČR do zemí mimo EU v roce 2013 činil 599,34 mil. Kč.

Tabulka č. 3.10 – Zahraniční obchod ČR se třetími zeměmi v roce 2012 a 2013 (mil. Kč)

Země	Export		Import	
	2012	2013	2012	2013
Země mimo EU	583,23	599,34	978,21	968,35
Čína	32,71	37,59	306,52	303,40
Rusko	118,03	116,19	154,90	152,11

Zdroj: Eurostat, 2015

V této kapitole jsme si shrnuli země, které se nejvýznamněji podílejí na extraunijním obchodu a objasnili roli České republiky na vnějším obchodu EU. V následující kapitole se dále budeme zabývat analýzou zahraničního obchodu České republiky a vybraných zemí, ukážeme si celkový podíl České republiky na zahraničním obchodu a poté budeme konkrétně analyzovat vztahy ČR s Německem, zeměmi Visegradské čtverky, kterými jsou Maďarsko, Polsko a Slovensko, a nakonec s Ruskem.

4 Analýza vzájemné obchodní výměny ČR a vybraných zemí

Česká republika od vstupu do Evropské unie dosahuje kladné obchodní bilancí, od roku 2005 je export vyšší než import a zahraniční obchod ČR rok od roku roste. V roce 2012 vývoz i dovoz rostl a oproti předchozímu roku, obchod v oblasti exportu vzrostl o 6,4 % a v oblasti importu o 2,4 %. V roce 2012 export ČR dosahoval částky 3 072,6 mld. Kč a import dosahoval hodnoty 2 766,9 mld. Kč.

Tabulka č. 4.1 – Celkový objem zahraničního obchodu České republiky v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

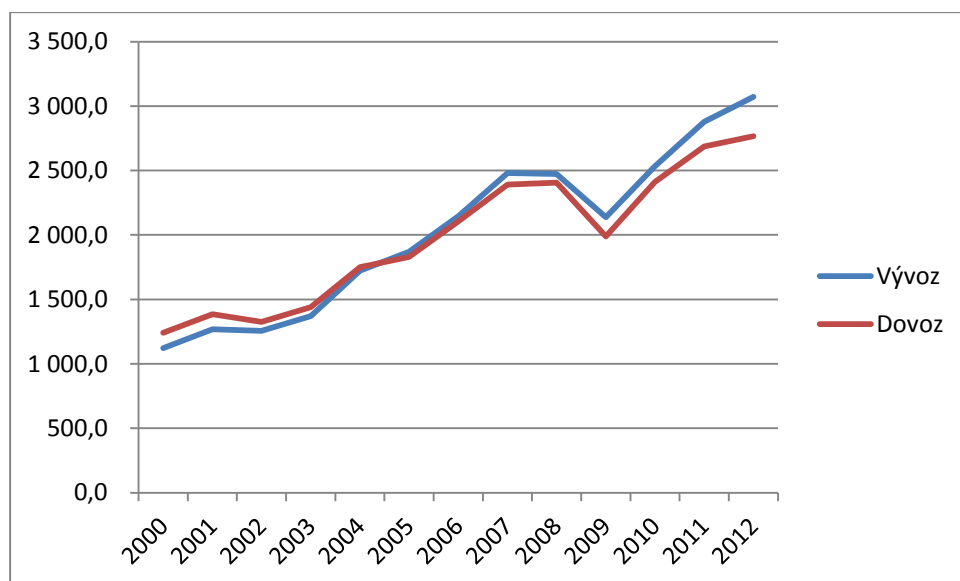
Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
2000	1 121,1	1 241,9	-120,8
2001	1 268,1	1 385,6	-117,4
2002	1 254,9	1 325,7	-70,8
2003	1 370,9	1 440,7	-69,8
2004	1 722,7	1 749,1	-26,4
2005	1 868,6	1 830,0	38,6
2006	2 144,6	2 104,8	39,8
2007	2 479,2	2 391,3	87,9
2008	2 473,7	2 406,5	67,2
2009	2 138,6	1 989,0	149,6
2010	2 532,8	2 411,6	121,2
2011	2 878,7	2 687,6	191,1
2012	3 072,6	2 766,9	305,7

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

V grafu č 4.1 můžeme vidět, jak se vyvíjel zahraniční obchod České republiky v letech 2000 až 2012. Můžeme vidět, že od roku 2000 do roku 2004 byl dovoz do České republiky o něco vyšší, než vývoz z ČR. Od roku 2004 však v důsledku vstupu do Evropské unie se vývoz z ČR začal zvyšovat a od roku 2005 je vývoz vyšší než dovoz a je každoročně kladná obchodní bilance, v roce 2012 dosahovala obchodní bilance ČR hodnoty 305,7 mld. Kč.

Dovoz i vývoz České republiky každoročně roste, až na rok 2008, kdy v důsledku světové krize zahraniční obchod poklesl, trvalo to pouze do roku 2009 a od roku 2010 zahraniční obchod opět roste.

Graf č. 4.1 – Zahraniční obchod České republiky v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

Komoditní strukturu ZO České republiky za rok 2012 můžeme vidět v tabulce č. 4.2. Ve vývozu Česká republika dominuje položka „stroje a dopravní prostředky“, které se na exportu podílí částkou 116,06 mld. Kč, druhý nejvíce vyvážející produkt jsou polotovary a materiály s částkou na exportu 31,93 mld. Kč. Třetím nejvíce vyváženým produktem jsou průmyslové spotřební zboží, dále se vyváží například i chemikálie a příbuzné výrobky, potraviny a živá zvířata, minerální paliva, maziva a příbuzné materiály a také suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv.

V dovozu je to v České republice obdobné jako ve vývozu. Nejvíce se tedy dováží stroje a dopravní prostředky, které se podílí na importu částkou 89,54 mld. Kč. Na druhém místě v oblasti dovozu jsou polotovary a materiály s hodnotou 30,96 mld. Kč. Třetím nejvíce se dovážejícím zbožím jsou minerální paliva a příbuzné materiály s částkou 24,48 mld. Kč. Dalším jsou průmyslové spotřební zboží, které mají hodnotu 18,65 mld. Kč.

Tabulka č. 4.2 – Komoditní struktura ZO České republiky v roce 2012 (mld. Kč)

Název zboží	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
Potraviny a živá zvířata	8,38	11,33	-2,95
Nápoje a tabák	1,53	2,02	-0,49
Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	5,20	4,74	0,46
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	8,28	24,48	-16,20
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	0,75	0,39	0,36
Chemikálie a příbuzné výrobky	13,13	21,50	-8,37
Polotovary a materiály	31,93	30,96	0,97
Stroje a dopravní prostředky	116,06	89,54	26,52
Průmyslové spotřební zboží	25,07	18,65	6,42
Komodity a předměty obchodu	0,52	0,81	-0,29

Zdroj: Český statistický úřad, 2013

4.1 Vzájemná obchodní výměna ČR a Německa v letech 2000 – 2012

Německo je již léta nejvýznamnějším českým obchodním partnerem a jejich obchodní vztahy jsou již léta na vysoké úrovni. Obchodní bilance České republiky a Německa je od roku 1998 aktivní a v období od roku 1997 do roku 2001 vývoz ČR a Německa stoupl z 256 mld. Kč na 484 mld. Kč, export se tedy zvýšil o 89,1 %. V tabulce č. 4.3 můžeme vidět, že v roce 2002 došlo k mírnému poklesu, oproti roku 2001, což se ale následující rok změnilo a obnovila se růstová tendence. Vstupem ČR do EU v roce 2004 došlo k odstranění posledních administrativních bariér zahraničního obchodu a díky tomu obchod Německa a České republiky výrazně vzrostl. Vlivem celosvětové finanční a hospodářské krize se propadl zahraniční obchod s Německem poprvé v roce 2008 a v roce 2009 se dále výrazně propadl, došlo tedy k poklesu jak na straně exportu, tak na straně importu. Česká i německá ekonomika se v roce 2010 začaly vzpamatovávat a zahraniční obchod dosáhl historicky rekordní výše, což pokračovalo v roce 2011 i v roce 2012.

Česká republika se v Německém vývozu zařadila v roce 2012 na 12. místo a v dovozu se zařadila na 11. místě, čímž se ČR dostala mezi přední obchodní partnery Německa. Německý trh tvoří 16 spolkových zemí, ty se ale liší velikostí, intenzitou a komoditními zvláštnostmi v obchodní výměně s ČR. Většinu českého vývozu a dovozu z Německa tvoří tři spolkové země, kterými jsou Bavorsko, Severní Porýní-Vestfálsko a Bádensko-Virtembersko (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013).

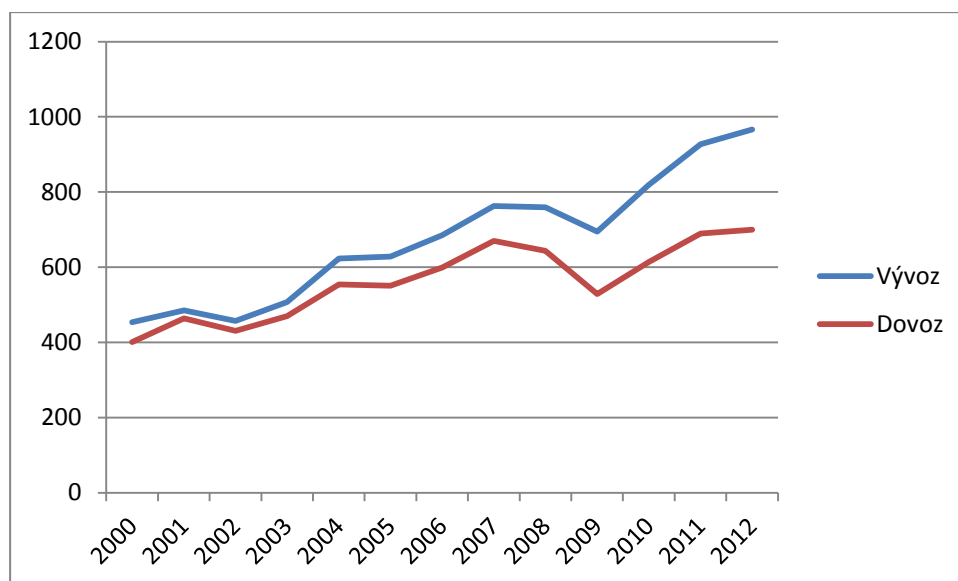
Tabulka č. 4.3 – Zahraniční obchod ČR a Německa v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní balance
2000	453,52	400,54	52,98
2001	484,88	464,06	20,82
2002	457,13	430,48	26,66
2003	507,15	469,32	37,84
2004	623,10	554,34	68,76
2005	628,53	550,50	78,03
2006	684,97	599,42	85,55
2007	762,34	670,19	92,16
2008	759,66	643,33	116,33
2009	694,48	528,65	165,83
2010	819,25	613,70	205,55
2011	927,06	689,59	237,47
2012	966,19	699,62	266,57

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.2 můžeme vidět, jak se vyvíjel zahraniční obchod mezi Českou republikou a Německem od roku 2000 do roku 2012. Vývoz z České republiky je poměrně vyšší a dosahuje v roce 2012 částky 966,19 mld. Kč. Dovoz z Německa byl o něco nižší a dosahoval částky 699,62. Zahraniční obchod mezi ČR a Německem se od roku 2000 zvyšuje, v roce 2008 byl zaznamenán menší pokles a trval do roku 2009, ale v roce 2010 začíná zase růst a roste až do roku 2012.

Graf č. 4.2 – Zahraniční obchod ČR a Německa v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

Komoditní struktura vzájemné obchodní výměny České republiky a Německa je ve zkoumaných letech poměrně stejná. V komoditní struktuře, kterou vidíme v tabulce 4.4, se nejvíce vyváží stroje a dopravní prostředky, které podílejí na vývozu částkou 552,17 mld. Kč, v této skupině dominují tři hlavní položky, kterými jsou silniční vozidla, ty z celkové částky zahrnují 161,70 mld. Kč, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, které se podílejí 114,19 mld. Kč a kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat, které obsahují částky 78,09 mld. Kč. Druhou největší skupinou, které se vyváží, jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu, a to s částkou 165,81 mld. Kč. Třetí skupinou s největším podílem na vývozu je průmyslové spotřební zboží, které se podílí částkou 117,42 mld. Kč.

V oblasti dovozu dominují obdobné skupiny jako v oblasti vývozu, jen s poměrně menšími hodnotami. Největší skupinou, která se dováží, jsou stroje a dopravní prostředky, jejichž celková částka v dovozu činí 305,86 mld. Kč. Druhou největší skupinou jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu s cenou 147,29 mld. Kč a třetí nejvíce dovážející skupinou jsou chemikálie a příbuzné výrobky s částkou 95,10 mld. Kč. Pro Českou republiku je tedy celková obchodní bilance zahraničního obchodu s Německem kladná. Nejvíce aktivní saldo můžeme vidět především v obchodu se stroji a dopravními prostředky, které dosahuje 246,32 mld. Kč a dále potom v oblasti průmyslového spotřebního zboží, které dosahuje hodnoty 57,63 mld. Kč (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2013).

Tabulka č. 4.4 – Komoditní struktura České republiky a Německa v roce 2012 (mld. Kč)

Název zboží	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
Stroje a dopravní prostředky	552,17	305,86	246,32
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	165,81	147,29	18,52
Průmyslové spotřební zboží	117,42	59,79	57,63
Chemikálie a příbuzné výrobky	40,70	95,10	-54,40
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	33,78	37,57	-3,79
Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	25,73	12,53	13,20
Potraviny a živá zvířata	22,11	32,18	-10,07
Nápoje a tabák	2,26	2,48	-0,22
Komodity a předměty obchodu	1,58	0,49	1,09
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	0,65	1,41	-0,76

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2014

4.2 Vzájemná obchodní výměna ČR a Visegrádské čtyřky v letech 2000 – 2012

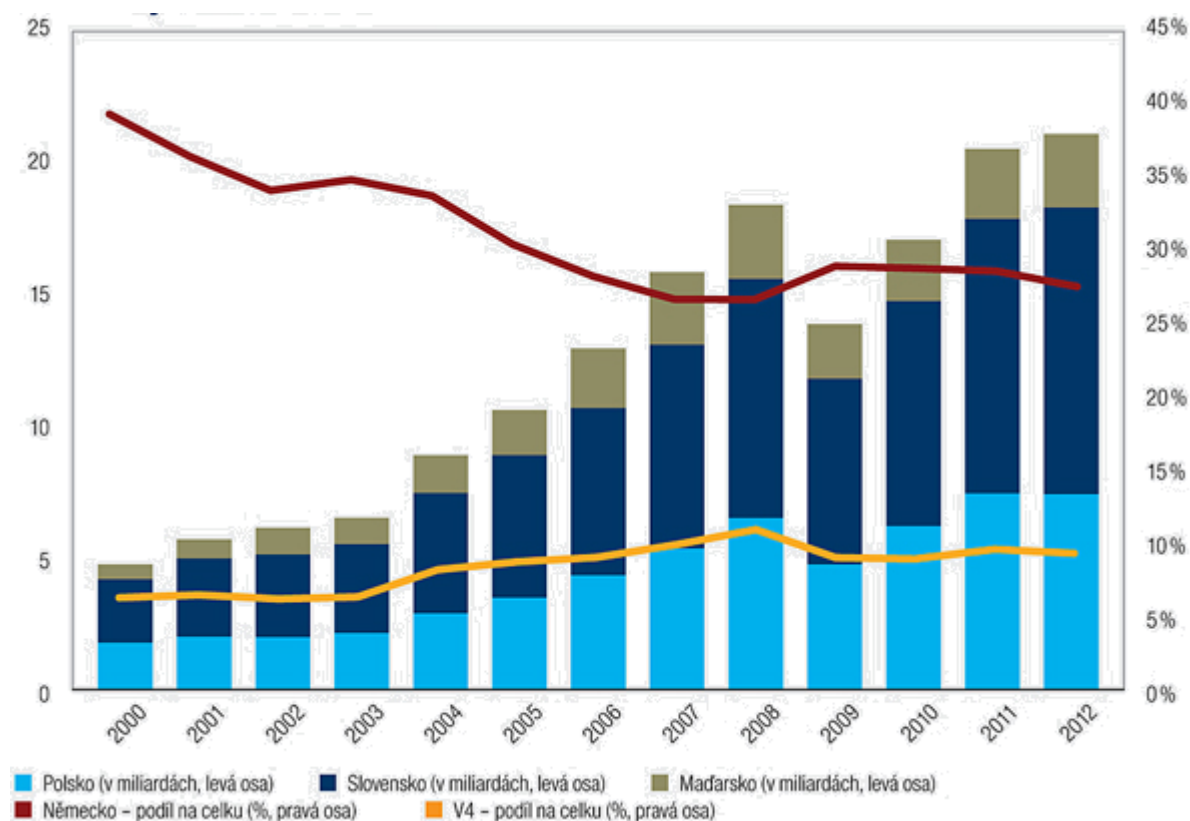
Visegrádskou čtyřkou¹ (V4) se nazývají země, jež vstoupily do Evropské unie v roce 2004, tehdy byly považovány za ekonomicky slabší, avšak s obrovským růstovým potenciálem. Těmito zeměmi jsou Česká republika, Maďarsko, Slovensko a Polsko. Po deseti letech členství v EU se tyto země staly ekonomicky silnějšími a jejich význam pro EU vzrostl a nadále roste. Ekonomiky zemí V4 se také silně přiblížily ostatním zemím EU v oblasti příjmů a jejich rozdíly v příjmech se výrazně snížily. Členství v EU pro země V4 má celkově pozitivní dopad na rozvoj a bohatství (Česká spořitelna, 2014).

Pro Českou republiku má členství v EU velký význam, neboť díky tomu se ji několikanásobně zvýšil zahraniční obchod nejen se zeměmi V4 a ostatními členskými státy EU, ale zvýšil se i obchod se třetími zeměmi. V grafu č. 4.3 můžeme vidět, jak se Česká

¹ **Visegrádská čtyřka** je název pro uskupení čtyř středoevropských států, kterými jsou ČR, Maďarsko, Polsko a Slovensko. Jejich aktivity vzájemné spolupráce zemí V4 začaly společným zájmem o integraci mezi vyspělé západoevropské demokracie (Ministerstvo vnitra ČR, 2015).

republika v roce 2012 podílela na exportu do zemí V4. Hodnota exportu v roce 2012 dosahovala výše 17,3 %. Naopak import ze zemí V4 do ČR dosahoval výše 15,4 %, ten můžeme vidět v grafu 4.4. Nejvíce zboží se vyváželo na Slovensko, kde celkový podíl všech vývozu dosahoval 8,9 %, což bylo přiměřeně 10,9 mld. EU. Druhým bylo Polsko s hodnotou vývozu 6,1 %, což bylo přibližně 7,4 mld. EUR a nakonec Maďarsko s 2,3 %, 2,8 mld. EUR (Consult research, 2013).

Graf č. 4.3 – Celkový objem vývozu z ČR do zemí Visegrádské čtyřky v letech 2000 – 2012 (mld. EUR)

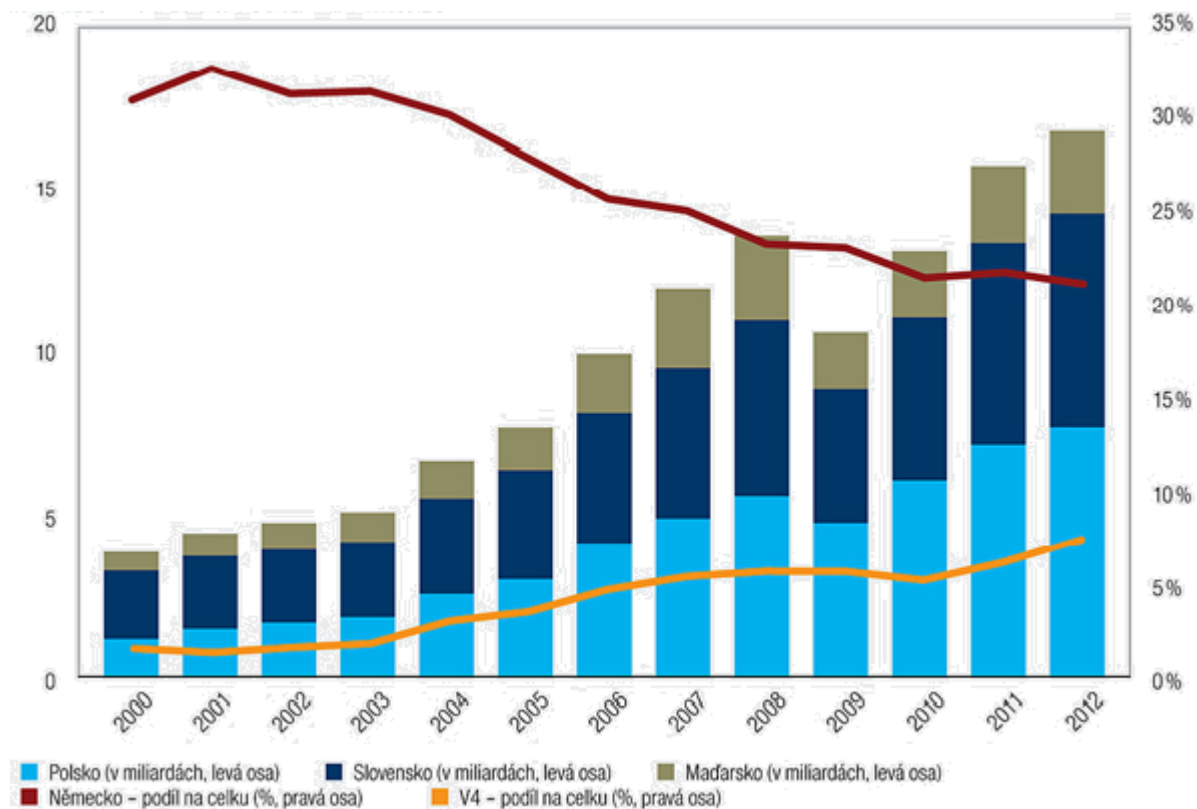
Zdroj: Consult research, 2013

Podle grafů č. 4.3 a 4.4 můžeme vidět, že export a import mezi zeměmi V4 a ČR znatelně roste, zatímco v roce 2000 byl podíl na vývozu 15 %, v roce 2012 stoupl na 17,3 %, čímž se zvýšil o dva procentní body. U dovozu jsme zaznamenaly ještě větší nárůst, kde v roce 2000 dosahoval import zemí V4 do ČR 11,2 %, a v roce 2012 vzrostl na 15,4%, čímž se zvýšil o čtyři procentní body.

Dále v grafu č. 4.4 můžeme vidět celkový objem dovozu ze zemí V4 do ČR, kde v oblasti importu vede Polsko, které se podílí 7,1% všech dovozů, což je 7,7 mld. EUR, dalším je Slovensko, ze kterého se dovezlo 6,6 mld. EUR, což je přibližně 6 % a poslední je

Maďarsko, který činí hodnotu 2,4 mld. EUR, což je 2,3 %. S jediným Polskem měla Česká republika v roce 2012 zápornou obchodní bilanci, kdy dovozy Polska převyšovaly vývozy z ČR (Consult research, 2013).

Graf č. 4.4 – Celkový objem dovozu ze zemí Visegradské čtyřky do ČR v letech 2000 – 2012 (mld. EUR)

Zdroj: Consult research, 2013

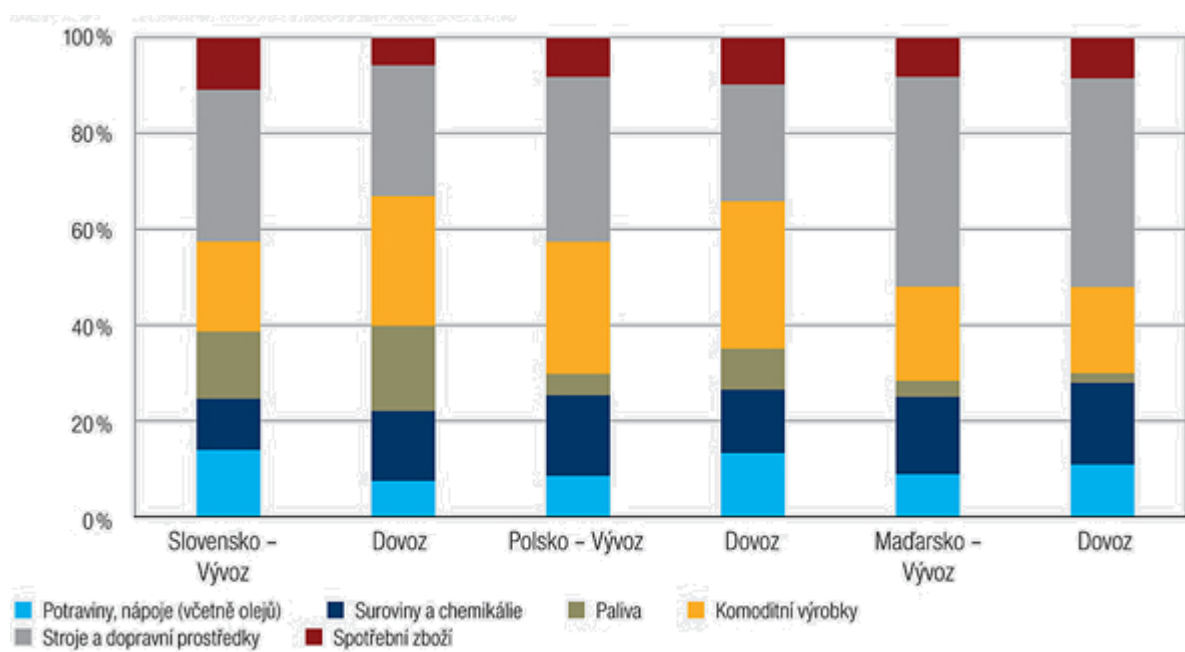
Komoditní strukturu dovozu a vývozu zemí Visegradské čtyřky můžeme vidět v grafu č. 4.5, kde ve vývozu téměř u všech zemí dominuje sektor stroje a dopravní prostředky. Dále jsou na druhém místě u všech zemí V4 komoditní výrobky. U Slovenska jsou dominantní i potraviny, nápoje včetně olejů a také paliva. V Polsku můžeme vidět převis surovin a chemikálií a dále i potravin, nápojů včetně olejů, u Maďarska se dále stal významným sektor surovin a chemikálií.

V oblasti dovozu se Slovensko nejvíce podílí komoditními výrobky, hned za nimi následují stroje a dopravní prostředky a je významný i v oblasti paliv. V Polsku také zastupují první místo komoditní výrobky a hned za nimi jsou stroje a dopravní prostředky, význam klade i v oblasti potravin a nápojů včetně olejů. V Maďarsku zůstává dominantním sektorem

stroje a dopravní prostředky, hned za ním jsou v poměrně stejné výši komoditní výrobky a suroviny a chemikálie a dále se významně podílí i v oblasti potravin a nápojů včetně olejů.

Graf č. 4.5 – Komoditní struktura vývozu a dovozu mezi ČR a Visegradské čtverky za rok 2012 (%)

Zdroj: Consult research, 2013

4.2.1 Maďarsko

Maďarsko patří mezi významné obchodní partnery ČR. V tabulce č. 4.5 můžeme vidět, že od roku 2000 do roku 2012 vývoz i dovoz mezi ČR a Maďarskem stoupá a Česká republika, kromě roku 2001 měla každoročně s Maďarskem kladnou obchodní bilanci. Jejich zahraniční obchod se stále zvyšuje a v roce 2012 export dosahoval částky 70,64 mld. Kč a import měl hodnotu 64,86 mld. Kč.

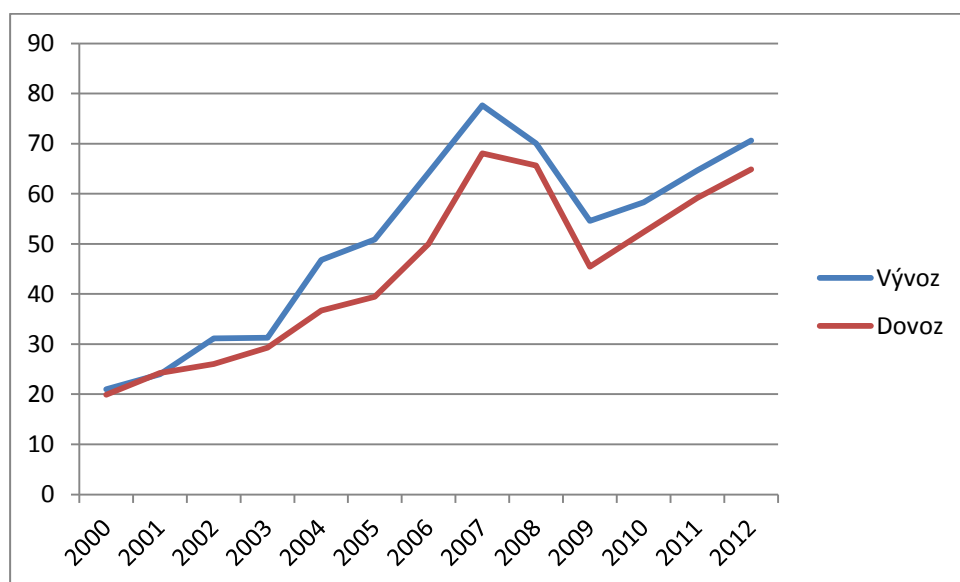
Tabulka č. 4.5 – Zahraniční obchod ČR a Maďarska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
2000	21,01	19,89	1,12
2001	24,01	24,27	-0,26
2002	31,15	26,03	5,12
2003	31,26	29,30	1,96
2004	46,76	36,67	10,10
2005	50,88	39,43	11,45
2006	64,18	50,01	13,17
2007	77,63	68,03	9,60
2008	70,07	65,63	4,44
2009	54,59	45,43	9,16
2010	58,27	52,34	5,92
2011	64,66	59,16	5,50
2012	70,64	64,86	5,79

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

V grafu č. 4.6 můžeme lépe vidět, jak se zahraniční obchod mezi ČR a Maďarskem vyvíjel v období od roku 2000 do roku 2012. Od roku 2000 výrazně stoupal, až do roku 2007, kdy se začal snižovat díky světové finanční krizi a v roce 2009 klesl téměř o 16 mld. Kč. Po roce 2009 se ekonomika pomalu začala ozdravovat a zahraniční obchod začal opět stoupat. Česká republika dosahuje kladné obchodní bilance ve výši 5,79 mld. Kč

Graf č. 4.6 – Zahraniční obchod ČR a Maďarska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

Komoditní strukturu za rok 2012 České republiky a Maďarska máme vyjádřenou v mil. EUR. V rámci vývozu z ČR do Maďarska, Česká republika nejvíce vyváží stroje a dopravní prostředky, které dosahují částky 1 213,25 mil. EUR. Druhou nejvíce vyváženou položkou jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu s hodnotou 546,05 mil. EUR a třetí nejvíce vyváženou položkou jsou chemikálie a příbuzné výrobky, které činí částku 408,04 mil. EUR. Dalšími významnými položkami jsou potraviny a živá zvířata, která jsou vyvážená ve výši 226,18 mil. EUR a průmyslové spotřební zboží, které je vyvážené ve výši 222,87 mil. EUR.

V oblasti importu je pořadí dovážených výrobků téměř stejné jako u exportu, jen se liší částkou, kterou se na zahraničním obchodu podílí. Prvním nejvíce vyváženou komoditou jsou tedy stroje a dopravní prostředky, které jsou vyváženy ve výši 1 101,89 mil. EUR. Druhou komoditou jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu, které představují hodnotu 462,26 mil. EUR. Třetí nejvýznamnější jsou chemikálie a příbuzné výrobky, které jsou ve výši 411,19 mil. EUR.

Tabulka č. 4.6 – Komoditní struktura České republiky a Maďarska v roce 2012 (mil. EUR)

Název zboží	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
Potraviny a živá zvířata	226,18	211,83	14,35
Nápoje a tabák	15,37	43,28	-27,91
Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	37,47	32,97	4,5
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	98,30	41,44	56,86
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	6,73	20,21	-13,48
Chemikálie a příbuzné výrobky	408,04	411,19	-3,15
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	546,05	462,26	83,79
Stroje a dopravní prostředky	1 213,25	1 101,89	111,39
Průmyslové spotřební zboží	222,87	208,95	13,92
Komodity a předměty obchodu	1,03	12,57	-11,54

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2014

4.2.2 Polsko

Zahraniční obchod mezi Českou republikou a Polskem rovněž roste, od roku 2000 do roku 2012 vzrostl více než pětkrát, proto je Polsko třetí nejvýznamnější obchodní partner ČR. V následující tabulce č. 4.7 můžeme vidět, že zahraniční obchod mezi ČR a Polskem od roku 2004, kdy obě země vstoupily do EU, výrazně vzrostl a Česká republika si, až na rok 2009, udržela do roku 2011 kladnou obchodní bilanci. V roce 2012 byla výše exportu v hodnotě 187,12 mld. Kč a import dosahoval částky 196,38 mld. Kč, obchodní bilance byla tedy záporná a dosahovala částky 9,26 mld. Kč.

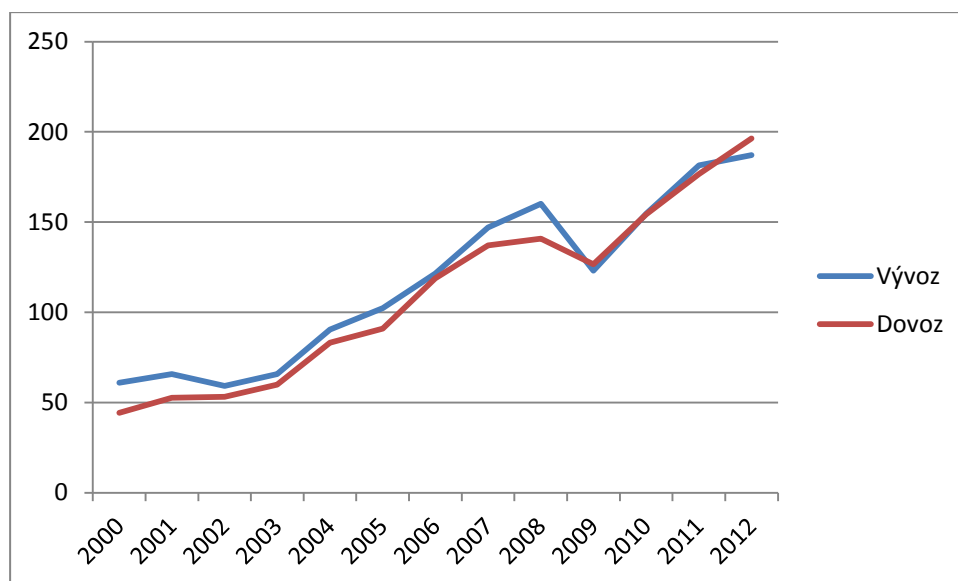
Tabulka č. 4.7 – Zahraniční obchod ČR a Polska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
2000	60,90	44,33	16,57
2001	65,79	52,65	13,14
2002	59,25	53,19	6,06
2003	65,67	59,81	5,86
2004	90,43	83,11	7,31
2005	102,34	91,00	11,34
2006	121,39	118,83	2,56
2007	147,05	137,15	9,90
2008	160,10	140,80	19,31
2009	123,06	126,64	-3,58
2010	154,65	154,24	0,40
2011	181,48	176,66	4,81
2012	187,12	196,38	-9,26

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

V grafu č. 4.7 můžeme vidět vývoj zahraničního obchodu České republiky a Polska od roku 2000, až do roku 2012. Mezi léty 2000 až 2004, můžeme vidět, že zahraniční obchod ČR a Polska byl téměř stagnující, až od roku 2004 začal obchod výrazně růst, díky vstupu ČR a Polska do EU, rostl až do roku 2008, kdy tomu nasvědčovaly stejné problémy, jak v ostatních zemích, světová krize, růstová tendence se obnovila až od roku 2010, kdy zahraniční obchod začal zase růst. Můžeme vidět, že dovoz v roce 2012 rostl rychleji než vývoz, takže pro ČR byla záporná obchodní bilance.

Graf č. 4.7 – Zahraniční obchod ČR a Polska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

Na českém vývozu dominuje trvale položka strojů a dopravních prostředků a tak je to i u Polska, můžeme to vidět v tabulce č 4.8, kde máme vyjádřenou komoditní strukturu ČR a Polska za rok 2012 v procentech. Na exportu se tedy podílí 54,2 %, další významnou položkou jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu, které jsou ve výši 17,3 % a dále průmyslové spotřební zboží, které je ve výši 11,1 %. V oblasti importu, jsou taktéž na prvním místě stroje a dopravní prostředky, které obsahují 41,3 %, dalším jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu se 17,8 %. Chemikálie a příbuzné výrobky, jsou stejné jako minerální paliva, maziva a příbuzné materiály na třetím místě s podílem 11,1 %.

Když se podíváme konkrétně na položky, které jsou vyváženy, tak na prvním místě je železo a ocel, dále jsou to silniční vozidla, zařízení pro telekomunikace, pro záznam a reprodukci zvuku, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče. A když se podíváme naopak na položky, které jsou nejvíce dováženy, tak na prvním místě je opět železo a ocel, druhým jsou silniční vozidla, na třetím místě jsou neželezné kovy, stroje a zařízení k výrobě energie, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, atd.

Tabulka č. 4.8 – Komoditní struktura České republiky a Polska v roce 2012 (%)

Název zboží	Vývoz	Dovoz
Potraviny a živá zvířata	3,5	4,9
Nápoje a tabák	0,6	0,7
Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	2,8	2,9
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	3,9	11,1
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	0,3	0,2
Chemikálie a příbuzné výrobky	6,2	11,1
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	17,3	17,8
Stroje a dopravní prostředky	54,2	41,3
Průmyslové spotřební zboží	11,1	9,7

Zdroj: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2014

4.2.3 Slovensko

Zahraniční obchod mezi Českou republikou a Slovenskem je poměrně významný, ČR je druhý největší obchodní partner Slovenské republiky. V tabulce č. 4.9 můžeme vidět, že rostoucí zahraniční obchod mezi ČR a SR od roku 2000 do roku 2012. ČR vykazuje každoročně kladnou obchodní bilanci, kde v roce 2012 dosahovala až výše 110,43 mld. Kč. V oblasti exportu v roce 2012 dosahovala ČR částky 277,49 mld. Kč a v oblasti importu za rok 2012 dosahovala částky 167,06 mld. Kč.

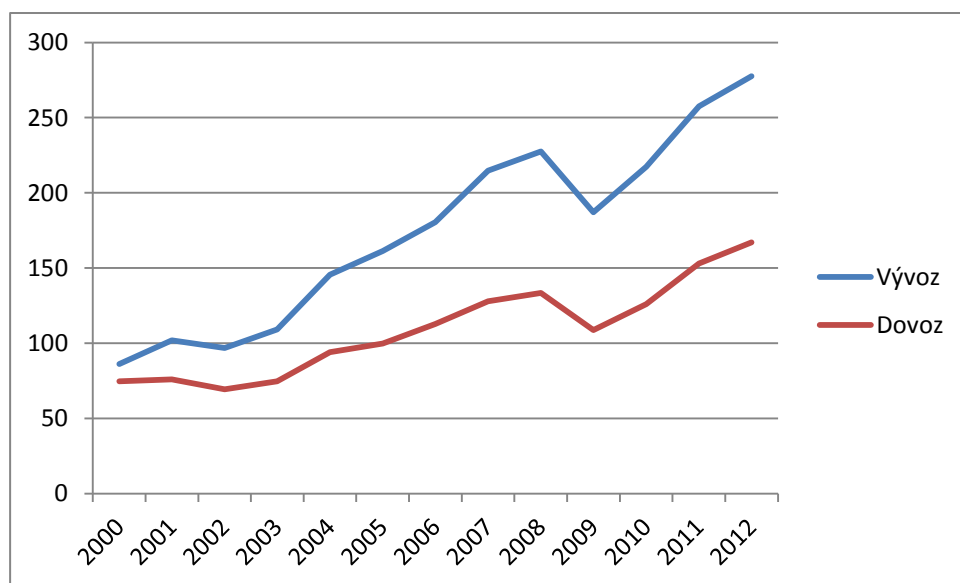
Tabulka č. 4.9 – Zahraniční obchod ČR a Slovenska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
2000	86,10	74,58	11,47
2001	101,98	75,86	26,12
2002	96,75	69,35	27,40
2003	109,11	74,71	34,40
2004	145,54	93,92	51,63
2005	161,35	99,80	61,55
2006	180,46	112,85	67,61
2007	214,80	127,87	86,93
2008	227,57	133,33	94,23
2009	186,95	108,62	78,32
2010	217,29	125,94	91,32
2011	257,56	153,07	104,49
2012	277,49	167,06	110,43

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

V následujícím grafu č. 4.8 můžeme vidět, jak se zahraniční obchod ČR a Slovenska mezi léty 2000, až 2012 vyvíjel. Vidíme, že vývoz je výrazně vyšší než dovoz a rychleji roste. Rovněž můžeme vidět výrazný růst českého exportu od roku 2004, kdy obě země vstoupily do Evropské unie, růst pokračuje do roku 2008. V roce 2009 můžeme vidět výrazný propad, ale hned následující rok se ekonomika vzpamatovává a začíná opět růst a roste ještě výrazněji, než v minulých letech.

Graf č. 4.8 – Zahraniční obchod ČR a Slovenska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

Komoditní strukturu ZO České republiky a Slovenska vidíme v tabulce č. 4.10, kde v exportu opět dominují stroje a dopravní prostředky, které jsou v hodnotě 75,23 mld. Kč. Druhou významnou položkou jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu s částkou 49,71 mld. Kč. Třetí významnou položkou je průmyslové spotřební zboží, které se vyváží ve výši 25,28 mld. Kč. Dalšími významnými vývozními komoditami jsou potraviny a živá zvířata, která je ve výši 22,36 mld. Kč, dále jsou to minerální paliva, maziva a příbuzné materiály ve výši 21,43 mld. Kč a chemikálie a příbuzné výrobky ve výši 21,42 mld. Kč.

Import je poměrně nižší než export, ale uspořádání podle nejvíce dováženého zboží je obdobné, prvním nejvíce dováženým tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu ve výši 43,92 mld. Kč. Na druhém místě v oblasti dovozu jsou stroje a dopravní prostředky s hodnotou 27,59 mld. Kč a třetím nejvíce dováženým jsou minerální paliva, maziva a příbuzné materiály, které činí částku 23,43 mld. Kč.

Tabulka č. 4.10 – Komoditní struktura České republiky a Slovenska v roce 2008 (mld. Kč)

Název zboží	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
Potraviny a živá zvířata	22,36	8,59	13,77
Nápoje a tabák	4,04	1,21	2,83
Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	6,24	6,55	-0,32
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	21,43	23,43	-2,01
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	1,45	0,34	1,11
Chemikálie a příbuzné výrobky	21,42	12,27	9,15
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	49,71	43,92	5,78
Stroje a dopravní prostředky	75,23	27,59	47,63
Průmyslové spotřební zboží	25,28	8,99	16,28
Komodity a předměty obchodu	0,43	0,43	0

Zdroj: Český statistický úřad, 2009

4.3 Vzájemná obchodní výměna ČR a Ruska v letech 2000 – 2012

Ruská federace (RF) je rovněž klíčovým partnerem České republiky. V oblasti exportu se jedná o sedmého nejvýznamnějšího obchodního partnera ČR a v oblasti importu je Rusko pátým největším dovozcem do České republiky. V tabulce 4.11 můžeme vidět, že zahraniční obchod mezi ČR a Ruskem se vyvíjí velmi dynamicky, za rok vzájemný obrat vzrostl oproti roku 2011 z 235,6 mld. Kč o 17,1 % na 275,8 mld. Kč. Český export se meziročně zvýšil o 30,1 % z 92,65 mld. Kč na 118,03 mld. Kč a naopak import z Ruska vzrostl o 8,6 % z 142,96 mld. Kč na 154,9 mld. Kč.

Vzhledem k uvaleným sankcím na Rusko se předpokládá, že podíl na vývozu do Ruska poklesne, avšak po uplynutí sankcí by zahraniční obchod mezi ČR a Ruskem mohl opětovně růst. V roce 2000 představoval exportu do Ruska 1,3 % z celkového exportu, v roce 2006 došlo k navýšení na 2,0 %. Ke konci roku 2011 a přelomu 2012 došlo k razantnímu navýšení podílu z 3,2 % na 3,9 %, což představuje podle objemu celkového exportu uplynulého roku částku převyšující 20 mld. Kč.

Export do Ruska je pro Českou republiku významný, obzvlášť když klesá výkon českých exportérů do zemí tradičních obchodních partnerů ze zemí EU. Rusko je tradičně vnímáno jako zdroj klíčových surovin a proto takový razantní růst zahraničního obchodu tři roky po sobě je u takto významného obchodního partnera důležitý. V roce 2000 můžeme vidět, že import z Ruska razantně převyšoval export do Ruska, a v roce 2008 se ještě zvýšil, avšak v roce 2012 už se výrazně snížil a dosahoval hodnoty 36,88 mld. Kč kladnou pro Ruskou federaci. Zahraniční obchod mezi ČR a RF se i nadále vyvíjí velmi dynamicky, i přes negativní očekávání odborníků, kteří předpokládali, že po dvou úspěšných letech se ZO výrazně zpomalí (Velvyslanectví České republiky v Moskvě, 2013).

Tabulka č. 4.11 – Zahraniční obchod ČR a Ruska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

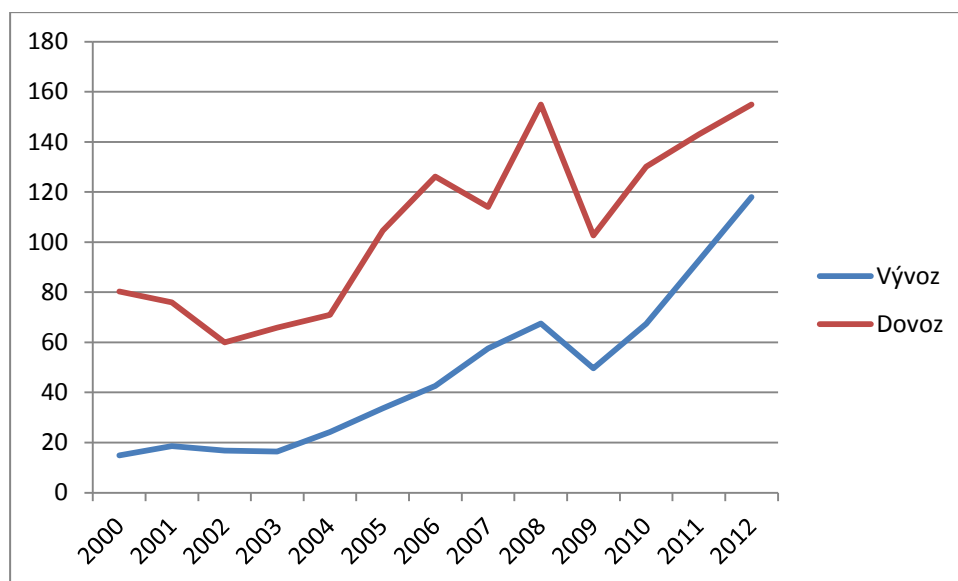
Rok	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
2000	14,92	80,24	-65,32
2001	18,57	76,01	-57,44
2002	16,81	59,99	-43,18
2003	16,44	65,83	-49,39
2004	24,17	70,91	-46,74
2005	33,65	104,60	-70,74
2006	42,59	126,17	-83,59
2007	57,61	114,05	-56,44
2008	67,56	154,84	-87,28
2009	49,62	102,60	-52,99
2010	67,34	130,12	-62,78
2011	92,65	142,96	-50,31
2012	118,03	154,90	-36,88

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

V grafu 4.9 vidíme, že zahraniční obchod mezi Českou republikou a Ruskem se od roku 2000 až do roku 2012 stále zvyšuje. Vývoz do Ruska je podstatně nižší než dovoz do České republiky, ale postupně se přibližuje importu z Ruska. Export do Ruska během let 2000, až 2012 několikanásobně zvýšil a v roce 2012 dosahoval 118,03 mld. Kč. Naopak import z Ruska se zvyšuje pomaleji, ale je pořád vyšší než vývoz, a dosahoval v roce 2012 hodnoty 154,9 mld. Kč.

V grafu dále můžeme vidět, že export se mírně zvyšuje a za 12 let pokles nastal pouze v roce 2008, kdy začala celosvětová finanční a hospodářská krize, která měla důsledek na všechny země Evropy i na Českou republiku a Rusko. Pokles trval až do roku 2009 a v roce 2010 nastalo oživení ekonomiky a zahraniční obchod začal zase růst. Import naopak kolísá, od roku 2000 do roku 2002 klesal, ale poté od roku 2003 import rostl, až do roku 2006, kdy nastal pokles a do roku 2010 kolísá. Od roku 2010 zase nadále roste.

Graf č. 4.9 – Zahraniční obchod ČR a Ruska v letech 2000 – 2012 (mld. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, 2015, vlastní zpracování

Český export je výrazně nižší než ruský import, avšak Česká republika dominuje ve vývozu strojů a dopravních prostředků, viz tabulka č. 4.12, na kterém se podílí 82,5 mld. Kč, tato položka obsahuje například silniční vozidla, stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat a elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče. Česká automobilová produkce je na ruském trhu velmi úspěšná a posiluje se podíl vývozu silničních vozidel na úkor ostatních položek. Kromě tedy strojů a dopravních prostředků Česká republika také vyváží tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu, čímž se podílí na vývozu 11,8 mld. Kč a dále taky průmyslovým spotřebním zbožím, kde se podílí částkou 10 mld. Kč (Velvyslanectví České republiky v Moskvě, 2013).

Největším dovozem do ČR z Ruska jsou minerální paliva, maziva a příbuzné materiály, které na importu podílejí částkou 129,1 mld. Kč. Druhým a to s výrazně nižším podílem jsou tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu, ty se podílejí částkou 9,8 mld. Kč a třetím jsou chemikálie a příbuzné výrobky, které jsou ve výši 5,5 mld. Kč (Česká národní banka, 2014).

Klíčovým importem Ruska do České republiky nadále zůstávají energetické suroviny, které mají největší procentní podíl na importu do ČR, v jednotlivých položkách tedy dominuje ropa a zemní plyn, dále to je například železo a ocel a stroje a zařízení k výrobě energie (Velvyslanectví České republiky v Moskvě, 2013).

Tabulka č. 4.12 – Komoditní struktura České republiky a Ruska v roce 2013 (mld. Kč)

Název zboží	Vývoz	Dovoz	Obchodní bilance
Potraviny a živá zvířata	1,6	0,3	1,3
Nápoje a tabák	0,6	0,1	0,5
Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	0,5	5,1	-4,6
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	0,3	129,1	-128,8
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	0,0	0,0	0,0
Chemikálie a příbuzné výrobky	8,9	5,5	3,5
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	11,8	9,8	2,0
Stroje a dopravní prostředky	82,5	5,1	77,4
Průmyslové spotřební zboží	10,0	0,5	9,5
Komodity a předměty obchodu	0,0	0,0	0,0

Zdroj: Česká národní banka, 2014

V následující kapitole jsme si přiblížili roli České republiky v zahraničním obchodě s vybranými zeměmi. Můžeme říct, že ČR se vstupem do EU otevřela cesta k větší otevřenosti a tím větší zapojení do zahraničního obchodu. Od roku 2004 můžeme vidět ve vybraných grafech vysoký růst exportu i importu ČR na zahraničních trzích. Česká republika se tedy činí kladnou obchodní bilancí od roku 2005 a její účinnost na zahraničních trzích každým rokem roste. Nejvíce ČR dominuje ve vývozu strojů a dopravních prostředků, na které se podílí výraznou částkou, oproti jiným komoditám.

4.4 Shrnutí analýzy zahraničního obchodu České republiky

Nejvýznamnějším českým obchodním partnerem je dlouhodobě Německo, jehož obchodní vztahy jsou na vysoké úrovni, i přes každoroční snižování vzájemné obchodní výměny. Rok od roku se podíl na exportu i importu České republiky a Německa snižuje a je možnost, že se do popředí zahraničního obchodu dostanou země Visegradské čtyřky, které se od vstupu do EU stávají silnějšími ekonomikami a pomalu se přibližují k ostatním zemím EU. Celkově zahraniční obchod ČR s V4 se od vstupu do EU zvýšil a nadále se zvyšuje.

Slovensko je nejvýznamnější obchodní partner ČR ze zemí V4, kde převyšuje export nad importem, což pro ČR znamená kladnou obchodní bilanci. Česká republika je druhý nejvýznamnější obchodní partner Slovenské republiky. Dále obchod s Polskem vzrostl za 12 let více než pětkrát a může pochlubit vysokým dovozem do ČR, kde v roce 2012 převýšil vývoz a pro Českou republiku to znamenalo zápornou obchodní bilanci. Třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem v rámci Visegradské čtyřky je Maďarsko. Zahraniční obchod mezi ČR a Maďarskem opět každoročně stoupá a obchodní bilance České republiky je od roku 2002 kladná.

Za klíčového obchodního partnera České republiky můžeme považovat i Rusko, který je sedmý nejvýznamnější obchodní partner ČR v oblasti exportu a v oblasti importu je na pátém místě. Vzájemný obchod se vyvíjí velmi dynamicky a pro Českou republiku má export do Ruska velký význam. Rusko je také zdrojem klíčových surovin a razantní růst zahraničního obchodu je pro ČR u takto významného obchodního partnera velice důležitý. I přes negativní očekávání odborníků, kteří předpokládali po dvou úspěšných letech zpomalení zahraničního obchodu, se vzájemná obchodní výměna ČR a Ruska i nadále vyvíjí velmi dynamicky.

V současné době byly uvaleny sankce na Rusko, které mohou mít výrazné dopady na zahraniční obchod ČR. V roce 2014 v souvislosti se sankcemi český export výrazně oslabil a poklesl o 19 miliard korun. Do Ruska míří jen 4 % českého exportu, ale i přesto následky sankcí české firmy pocítily. České firmy však nejsou na ruském trhu zcela závislé a lze ho nahradit, například může zboží zamířit do Asie či Latinské Ameriky. Kdyby restriktce pokračovaly, mohlo by do ČR začít proudit levné zboží z Evropy. Česká republika by tak nedokázala čelit levné zahraniční konkurenci a přestávala by dodávat strojírenské nebo automobilové výrobky (Česká televize, 2014).

Když porovnáme zahraniční obchod ČR s vybranými zeměmi za rok 2012 a následující roky 2013 a 2014, tak v následující tabulce č. 4.13 můžeme vidět, že se vzájemné obchodní výměna vyvíjí velice příznivě, až na pokles zahraničního obchodu s Ruskem v roce 2014, kde v důsledku uvalení sankcí na Rusko ZO poklesl téměř o 25 mld. Kč mezi léty 2012 – 2014. Naopak ZO s Německem se nadále zvyšoval a v roce 2014 dosahoval export do Německa hodnoty 1 158,47 mld. Kč, import dosahoval hodnoty 829,12 mld. Kč. I v dalších porovnávaných zemích zahraniční obchod stoupl. Export do Polska vzrostl v roce 2012 na 2015,57 mld. Kč a import a mezi léty 2012 – 2014 vzrostl téměř o 50 mld. Kč. Pro ČR má

význam i export na Slovensko, který se každoročně zvyšuje a v roce 2014 dosáhl hodnoty 302,3 mld. Kč, import je téměř o polovinu menší než export a zvyšuje se velmi pomalým tempem, kde v roce 2013 dokonce poklesl oproti roku 2012, v roce 2014 se však zase zvýšil a dosáhl hodnoty 168,37 mld. Kč.

Tabulka č. 4.13 – Zahraniční obchod ČR a vybraných zemí v letech 2013-2014 (mld. Kč)

Státy	2012		2013		2014	
	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz
Německo	966,19	699,62	993,74	723,61	1 158,47	829,12
Polsko	187,12	196,38	190,44	212,01	215,57	245,05
Ruská federace	118,03	154,90	116,19	152,11	112,92	129,35
Slovensko	277,49	167,06	280,08	160,77	302,30	168,37

Zdroj: Český statistický úřad, 2015

Za rok 2014 zahraniční obchod ČR dosáhl přebytku obchodní bilance v národním pojetí 157,1 mld. Kč, což bylo představeno meziročním zvýšením o 50,5 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2013 vývoz stoupl o 13,5 % a naopak dovoz o 11,8 %. Obrat zahraničního obchodu dosáhl meziročně růstu o 763,8 mld. Kč. V komoditní struktuře zahraničního obchodu se meziročně celkový vývoz strojů a dopravních prostředků zvýšil o 12,3 %, dosáhl částky 17,5 mld. Kč. V této oblasti vzrostl především vývoz silničních vozidel, který se zvýšil o 5,4 mld. Kč, dále elektronických zařízení, přístrojů a spotřebičů o 2,8 mld. Kč a také výpočetní techniky, která se zvýšila o 2,6 mld. Kč.

V oblasti dovozu byl meziroční růst u strojů a dopravních prostředků o 11,2 %, což bylo 12,3 mld. Kč, kde největší přírůstky byly zaznamenány hlavně u elektrických zařízení, přístrojů a spotřebičů, kde byl růst o 4,6 mld. Kč. Dovoz minerálních paliv se naopak snížil a byl zaznamenán pokles o 27,7 %, v přepočtu zhruba 7,9 mld. Kč. Dovoz ropy rovněž poklesl hodnotově o 20,1 % a naturálně poklesl o 5,8 %. Dovoz zemního plynu také poklesl v hodnotovém vyjádření o 52,5 % a v naturálním vyjádření poklesl o 45,2 %. Zahraniční obchod České republiky tedy nadále roste a pro rok 2015 je předpokládán opětovný růst (Český statistický úřad, 2015).

5 Závěr

Zahraniční obchod je historicky nejstarší a v současné době nejrozsáhlejší a nedůležitější součástí vnitřních a vnějších hospodářských vztahů. V současné době tedy patří k rozhodujícím faktorům, které výrazně ovlivňují ekonomický růst jednotlivých ekonomik i ekonomiky světové.

Cílem této bakalářské práce je definovat význam zahraničního obchodu, jeho funkce a nástroje, vymežit rozdíl mezi extra a intraunijním obchodem a určit státy, která se nejvýznamněji podílejí na extraunijním obchodu EU. Dále pak zhodnotit vzájemnou obchodní výměnu mezi Českou republikou a vybranými zeměmi v letech 2002-2012 s důrazem na rok 2012. Vytyčeného cíle bylo dosaženo zejména ve čtvrté kapitole, která se zabývala analýzou zahraničního obchodu ČR a vybraných zemí.

Druhá kapitola byla zaměřena na teorii zahraničního obchodu, kde byla pozornost věnována teoretickým přístupům k zahraničnímu obchodu, a to přístupu Adama Smithe, Davida Ricarda a Johna Stuarta Milla. Tito ekonomové významně přispěli k tomu, že zahraniční obchod zaujal samostatné postavení v rámci široké makroekonomické teorie. Dále se kapitola zabývala významem a vlivem zahraničního obchodu, kde se pro hodnocení ZO využívá několik hledisek, kterými jsou efektivnost, proporcionalita a demonstrativní efekt.

Přiblíženy byly i funkce zahraničního obchodu, protože v ZO hraje důležitou roli nejen velikost země, ale i stupeň ekonomické rozvinutosti. Každá země, bez ohledu na to, jakými zdroji disponuje a v jaké míře realizuje obchod se třetími zeměmi, musí plnit funkce zahraničního obchodu, kterými jsou funkce transformační, transmisní a růstová. Kapitola se zabývá také základními směry zahraniční obchodní politiky, kde byly přiblíženy termíny liberalismus a protekcionismus a také nástroje, které jsou důležité pro opatření obchodní politiky a rozděluje se do dvou skupin, na autonomní a smluvní nástroj. Nakonec byly zohledněny i principy mnohostranného obchodního systému, kde byla objasněna úloha WTO a bylo přiblíženo 5 principů, o které se opírá mnohostranný obchodní systém.

Třetí kapitola byla brána jako teoreticko-praktická a byla zaměřena na pravidla fungování extra a intraunijního obchodu EU. V první části byl vymezen rozdíl mezi vnitřním a vnějším trhem. Je zde zmíněno, že je důležité rozlišovat vnitřní a vnější obchod EU, který se zabývá obchodem se třetími zeměmi. V rámci intraunijního trhu se obchod realizuje v souladu s principy a pravidly vnitřního trhu EU a naopak v extraunijním obchodu se obchod realizuje

za pomoci společné obchodní politiky a také na základě pravomocí Evropské unie. Dále byla přiblížena pravidla pro pohyb zboží, která jsou důležitá jak uvnitř Unie, tak i navenek. Uvnitř Unie se jedná o volný pohyb zboží, kde je pro členské státy zakázané ukládání cel a dávek s obdobným účinkem. Naopak vůči třetím zemím se uplatňuje společná obchodní politika, která zahrnuje společný celní sazebník.

Čtvrtá podkapitola byla zaměřená prakticky, kde byl analyzován celkový objem zahraničního obchodu EU, jak na vnitřních trzích, tak i na vnějších trzích. V intraunijním obchodu za rok 2012 dosáhla EU kladné platební bilance ve výši 71,4 mld. EUR. Když se ohlédneme za jednotlivými členskými státy v oblasti vnitřního trhu, tak největší podíl na exportu dosahovalo v roce 2012 Německo, dalším bylo Nizozemí a třetím byla Francie. V rámci obchodu se třetími zeměmi v roce 2012, byla EU největším světovým vývozcem i dovozce, kde celkový objem obchodu EU dosáhl 3 481 mld. EUR, hned za ní následovala USA a Čína. V páté podkapitole byla věnována pozornost státům, které se nejvýznamněji podílejí na extraunijním obchodu. Prvním bylo Německo, které se v roce 2012 na exportu podílelo 1097,3 mld. EUR a importu 909 mld. EUR. Druhým byla Velká Británie, její export dosáhl hodnoty 664,75 mld. EUR a import 702,67 mld. EUR za rok 2011 a třetí byla Itálie, která se za rok 2012 podílela v oblasti exportu částkou 389,72 mld. EUR a v oblasti importu částkou 378,75 mld. EUR.

Čtvrtá kapitola se zabývá analýzou zahraničního obchodu. Můžeme říct, že České republice se po vstupu do EU výrazně zvýšil zahraniční obchod, jak se členskými zeměmi, tak i se zeměmi mimo EU a od vstupu do EU si zachovává kladnou obchodní bilanci. Pro Českou republiku i nadále zůstává nejvýznamnějším obchodním partnerem Německo, které si svou roli nejvýznamnějšího obchodního partnera každoročně obhájí, a jejich vztahy jsou každoročně na vysoké úrovni. Obchodní bilance je s Německem každoročně aktivní, již od roku 1998. Dalšími významnými zeměmi pro Českou republiku v oblasti zahraničního obchodu jsou země Visegrádské čtyřky, kde nejvýznamnější zahraniční obchod uskutečňuje ČR se Slovenskem a Česká republika je druhým největším obchodním partnerem Slovenska. ČR každoročně vykazuje kladnou obchodní bilanci a v roce 2012 dosahovala výše 110,43 mld. Kč. Druhým významným obchodním partnerem ze zemí V4 je Polsko, kde obchodní bilance v roce 2012 byla záporná a dosahovala částky 9,26 mld. Kč.

Třetím obchodním partnerem ze zemí V4 je Maďarsko, kde zahraniční obchod každoročně stoupá a v roce 2012 dosahoval částky 5,79 mld. Kč. Poslední hodnocenou zemí

bylo Rusko, kde import značně převyšuje export a tak každoročně dosahuje záporné platební bilance. Export do Ruska se však každoročně zvyšuje a export do Ruska je pro Českou republiku významný. Rusko je také vnímáno jako zdroj klíčových surovin a proto takový razantní nárůst zahraničního obchodu tři roky po sobě je u takto významného obchodního partnera důležitý. V roce 2014 však v důsledku uvalení sankcí na Rusko český export výrazně oslabil.

I přes pokles zahraničního obchodu s Ruskem v roce 2014, zahraniční obchod ČR s ostatními zeměmi nadále rostl a stále se zvyšuje. Ve srovnání s rokem 2013 v roce 2014 vývoz stoupl o 13,5 % a naopak import se zvýšil o 11,8 %. V komoditní struktuře ČR stoupl především vývoz strojů a dopravních prostředků o 12,3 %. Česká republika je výrazně malá otevřená ekonomika, kde podíl celkového obrátu zahraničního obchodu na českém HDP tvořil v roce 2013 přibližně 150 %. Vývoj zahraničního obchodu ČR je tedy silně závislý na vývoji v zahraničí.

V závěru můžeme říct, že České republice se vstupem do Evropské unie otevřela cesta k větší otevřenosti a tím se více zapojila do zahraničního obchodu. Od roku 2004 se tedy celkový zahraniční obchod ČR zvyšuje a dosahuje kladné obchodní bilance. Nejvýznamnějším obchodním partnerem pro Českou republiku i nadále zůstává Německo, kde je pro ČR kladná obchodní bilance a dosahuje téměř 266 mld. Kč. Druhým největším obchodním partnerem ze skupiny zkoumaných zemí České republiky je Slovensko, kde export převyšuje nad importem, což pro ČR znamená kladnou obchodní bilanci a třetím významným partnerem je Polsko, u kterého v roce 2012 převyšoval import nad exportem. Zahraniční obchod České republiky je stabilní a je zcela jisté, že se bude i v následujících letech kladně vyvíjet.

Seznam použité literatury

- [1] CIHELKOVÁ, Eva. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2003, 709 s. ISBN 80-7179-804-5.
- [2] FOJTÍKOVÁ, Lenka. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2009, 246 s. ISBN 978-80-7400-128-4.
- [3] FOJTÍKOVÁ, Lenka a kol. *Postavení Evropské unie v podmínkách globalizované světové ekonomiky*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2014, 364 s. ISBN 978-80-248-3333-0.
- [4] PLCHOVÁ, Božena. *Zahraniční ekonomické vztahy ČR*. 3. přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, 154 s. ISBN 978-80-245-1285-3.
- [5] ROZEHNALOVÁ, Naděžda a Vladimír TÝČ. *Vnější obchodní vztahy Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 207 s. ISBN 80-210-4073-4.
- [6] STEHLÍK, Václav a Ondrej HAMULÁK. *Legal Issues of EU Internal Market: Understanding Four Freedoms*. 1. vyd. Palacký University Olomouc, 2013, 248 s. ISBN 978-80-244-3616-6.
- [7] STEHLÍK, Václav, Ondrej HAMULÁK a Michal PETR. *Praktikum práva Evropské unie: vnitřní trh*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2011, 284 s. ISBN 978-80-87576-09-0.
- [8] SVATOŠ, Miroslav. *Zahraniční obchod: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009, 367 s. ISBN 978-80-247-2708-0.
- [9] SVOBODA, Pavel. *Právo vnějších vztahů EU*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2010, xviii, 244 s. ISBN 978-80-7400-352-3.
- [10] ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2 - jednotný vnitřní trh*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 263 s. ISBN 978-80-7357-949-4.
- [11] ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013, 364 s. ISBN 978-80-247-4694-4.
- [12] TICHÁ, Lucie. *Vnější obchodní vztahy ČR*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2007. 167 s. ISBN 978-80-7394-015-7.

Internetové zdroje

- [1] Consult research. *Obchod ČR se zeměmi Visegrádské čtyřky*. [2013]. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.cicar.cz/article/show-article/obchod-cr-se-zememi-visegradske-ctyryky>

- [2] Česká národní banka. *Obchodní vztahy ČR s Ukrajinou a Ruskou federací*. [2014]. [online]. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2014/2014_II/boxy_a_prilohy/zoi_2014_II_box_2.html
- [3] Česká televize. *České firmy se bojí ruské odvety*. [2014]. [online]. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/285933-ceske-firmy-se-boji-ruske-odvety/>
- [4] Česká spořitelna. *Visegradská čtyřka – 10 let členství v EU*. [2014]. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Evropska_unie/Specialni_analyzy/Specialni_analyzy/Pri_lohy/euspa_visegradska_ctyrka.pdf
- [5] Český statistický úřad. *Struktura zahraničního obchodu ČR a Slovenska*. [2015]. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20535740/w-11480908.pdf/f0af428d-4fbc-473c-910b-7343f74bc872?redirect=https%3A%2F%2Fwww.czso.cz%2Fcsu%2Fczso%2Fdomov%3Fp_p_id%3D3%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dmaximized%26p_p_mode%3Dview%26_3_groupId%3D0%26_3_keywords%3Dstruktura%2Bobchodu%2B%25C4%258Dr%2Ba%2BSlovenska%2BSITS%26_3_struts_action%3D%252Fsearch%252Fsearch%26_3_redirect%3D%252Fc%252Fportal%252Flayout%253Fp_l_id%253D20137706%2526p_v_l_s_g_id%253D0%26_3_y%3D0%26_3_x%3D0
- [6] Česká statistický úřad. *Zahraniční obchod České republiky*. [2015]. [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_zo
- [7] Český statistický úřad. *Zahraniční obchod s EU a vybranými státy*. [2015]. [online]. [cit. 2015-04-14]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=VZO0013UU&kapitola_id=27&voa=tabulka&go_zobraz=1&cas_2_22=2013&aktualizuj=Aktualizovat
- [8] Česká statistický úřad. *Zahraniční obchod – prosinec 2012*. [2013]. [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zahranicni-obchod-prosinec-2012-sq9vmvd63l>
- [9] Česká statistický úřad. *Zahraniční obchod – prosinec 2014*. [2015]. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zahranicni-obchod-prosinec-2014-ik7h61nuzj>
- [10] Český statistický úřad – veřejná databáze. *Vývoz, dovoz a bilance zboží s vybranou zemí*. [2015]. [online]. [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?vo=graf&childsel0=2&cislotab=VZO1031CU&kapitola_id=636&voa=graf&go_zobraz=1&childsel0=2&go_h_2=1&go_h_3=1&go_l_761=1&go_l_773=1&go_l_785=1&go_l_797=1&go_l_809=1&go_l_821=1&go_l_833=1&go_l_845=1&go_l_857=1&go_l_869=1&go_l_881=1&go_l_970=1&go_l_982=1&go_l_999=1&go_l_1002=1

- [11] Eurostat. *Evropská unie a její obchodní partneři*. [2015]. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_6.2.1.pdf
- [12] Eurostat. *Mezinárodní obchod se zbožím*. [2014]. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods/cs
- [13] Informační centrum OSN v Praze. *Světová obchodní organizace*. [2015]. [online]. [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=134>
- [14] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Visegrádská čtyřka*. [2015]. [online]. [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>
- [15] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Obchodní a ekonomická spolupráce Německa s ČR*. [2013]. [online]. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://www.export.cz/evropa/nemecko/nemecko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/2855-nemecko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr>
- [16] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Obchodní a ekonomická spolupráce Maďarska s ČR*. [2014]. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/maarsko/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html
- [17] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Obchodní a ekonomická spolupráce Polska s ČR*. [2015]. [online]. [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/polsko/ekonomika/obchodni_a_ekonomicka_spoluprace_s_cr.html
- [18] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Zahraniční obchod Francie*. [2013]. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.export.cz/evropa/francie/francie-zahranicni-obchod-zeme/2704-francie-zahranicni-obchod-zeme>
- [19] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Zahraniční obchod Itálie*. [2013]. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.export.cz/evropa/italie/italie-zahranicni-obchod-zeme>
- [20] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Zahraniční obchod Německa*. [2013]. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.export.cz/evropa/nemecko/nemecko-zahranicni-obchod-zeme>
- [21] Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *Zahraniční obchod Velké Británie*. [2013]. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.export.cz/evropa/velka-britanie/velka-britanie-zahranicni-obchod-zeme>
- [22] Velvyslanectví České republiky v Moskvě. *Zahraniční obchod ČR – RF*. [2013]. [online]. [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/moscow/cz/obchod_a_ekonomika/aktuality_oeu/zahranicni_obchod_cr_rf_v_roce_2012.html

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ESVO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
JEA	Jednotný evropský akt
JVT	Jednotný vnitřní trh
RF	Ruská federace
SCS	Společný celní sazebník
SOP	Společná obchodní politika
SR	Slovenská republika
OSN	Organizace spojených národů
UNCTAD	Konference OSN o obchodu a rozvoji
USA	Spojené státy americké
V4	Visegradská čtyřka
VB	Velká Británie
WTO	Světová obchodní organizace
ZO	Zahraniční obchod

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2015

.....

Michaela Karolová

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Celkový objem exportu a importu zboží uvnitř unie v roce 2012

Příloha č. 2 - Extraunijní obchod členských zemí v roce 2013

Přílohy

Příloha č. 1 - Celkový objem exportu a importu zboží uvnitř unie v roce 2012 (mld. EUR)

Země	Export	Import	Obchodní bilance
EU 28	2 841,5	2770,1	71,4
Belgie	243,1	230,9	12,1
Bulharsko	12,2	15	-2,7
Česká republika	99,4	83	16,4
Dánsko	52,2	50,6	1,5
Německo	622,7	573,1	49,6
Estonsko	8,3	10,7	- 2,5
Irsko	53,6	32,7	20,9
Řecko	12,2	22,6	-10,3
Španělsko	146,3	142,4	3,9
Francie	260,9	352,0	-91,1
Chorvatsko	5,6	10,1	-4,5
Itálie	211,9	202,8	9,1
Kypr	0,8	3,9	-3,1
Lotyšsko	7,0	10,5	-3,5
Litva	14,0	14,3	-0,4
Lucembursko	12,8	16,4	-3,6
Maďarsko	62,4	52,4	10
Malta	1,3	4,0	-2,7
Nizozemí	386,4	207,6	178,8
Rakousko	90,8	106,3	-15,4
Polsko	110,0	104,9	5,0
Portugalsko	32,2	40,3	-8,2
Rumunsko	31,7	40,2	-8,5
Slovinsko	18,8	18,0	0,8
Slovensko	52,8	44,4	8,4
Finsko	30,5	37,4	-6,9
Švédsko	76,6	85,9	-9,2
Spojené království	185,0	257,5	-72,5

Zdroj: Eurostat, 2014

Príloha č. 2 – Extraunijní obchod členských zemí v roce 2013 (mld. EUR)

Země	Export		Import		Obchodní bilance
	mld. EUR	Export (%)	mld. EUR	Import (%)	
EU 28	1737,0	100,0	1682,4	100,0	54,6
Belgie	105,8	6,1	114,3	6,8	-8,5
Bulharsko	8,9	0,5	10,4	0,6	-1,6
Česká republika	23,0	1,3	25,3	1,5	-2,2
Dánsko	30,3	1,7	21,8	1,3	8,5
Německo	470,5	27,1	316,5	18,8	154,0
Estonsko	3,6	0,2	2,5	0,1	1,1
Irsko	37,1	2,1	14,6	0,9	22,5
Řecko	14,7	0,8	24,7	1,5	-9,9
Španělsko	88,3	5,1	114,5	6,8	-26,2
Francie	177,6	10,2	165,3	9,8	12,3
Chorvatsko	3,6	0,2	5,5	0,3	-1,9
Itálie	180,5	10,4	160,6	9,5	20,0
Kypř	0,6	0,0	1,4	0,1	-0,8
Lotyšsko	3,7	0,2	2,7	0,2	1,0
Litva	10,5	0,6	10,8	0,6	-0,3
Lucembursko	2,6	0,2	4,2	0,3	-1,6
Maďarsko	18,0	1,0	21,3	1,3	-3,3
Malta	1,5	0,1	1,3	0,1	0,2
Nizozemí	123,1	7,1	238,3	14,2	-115,2
Rakousko	39,5	2,3	32,2	1,9	7,3
Polsko	38,4	2,2	48,5	2,9	-10,2
Portugalsko	14,1	0,8	15,7	0,9	-1,6
Rumunsko	15,1	0,9	13,4	0,8	1,7
Slovinsko	6,4	0,4	7,5	0,4	-1,1
Slovensko	11,0	0,6	15,8	0,9	-4,8
Finsko	25,0	1,4	19,7	1,2	5,3
Švédsko	53,4	3,1	37,5	2,2	15,9
Spojené království	230,2	13,3	236,1	14,0	-5,9

Zdroj: Eurostat, 2014